

Εὐλογία

ΙΕΡΑΣ ΜΗΤΡΟΠΟΛΕΩΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

*Ἡ λάρνακα καί τό ἱερό λείψανο τοῦ Ἁγ. Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ
Ἀρχιεπισκόπου Θεσσαλονίκης κατά τήν ἱερά μνήμη του.*

Τεύχος 94ον ΜΑΡΤΙΟΣ - ΑΠΡΙΛΙΟΣ 2020

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΔΕΛΤΙΟ ΕΝΗΜΕΡΩΣΕΩΣ
ΚΑΙ ΠΝΕΥΜΑΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΔΟΜΗΣ
ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Ἡ εἰκὼν τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου κατὰ τὸν Ἑσπερινὸ τῆς Συγχωρήσεως εὐλογοῦντος τοῦ Παναγιωτάτου κ. Ἀνθίμου στὸν Μητροπολιτικὸ Ἱ.Ν. Ἀγ. Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ Θεσσαλονίκης (01.03.2020).

Οἱ τοπικὲς Ἀρχές καὶ ὁ εὐσεβὴς Λαὸς κατὰ τὴν Λιτάνευση τῶν ἱερῶν Εἰκόνων τὴν Κυριακὴ τῆς Ὁρθοδοξίας στὸν Ἱ.Ν. Ἀγ. Δημητρίου - Πολιοῦχου Θεσσαλονίκης (08.03.2020).

† ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΣ
ΕΛΕΘ ΘΕΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΣ
ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΩΣ - ΝΕΑΣ ΡΩΜΗΣ
ΚΑΙ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΣ ΠΑΤΡΙΑΡΧΗΣ
ΠΑΝΤΙ ΤΩ ΠΛΗΡΩΜΑΤΙ ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΧΑΡΙΝ, ΕΙΡΗΝΗΝ ΚΑΙ ΕΛΕΟΣ
ΠΑΡΑ ΤΟΥ ΕΝΔΟΞΩΣ ΑΝΑΣΤΑΝΤΟΣ ΧΡΙΣΤΟΥ

Προσφιλέστατοι ἀδελφοί Ἱεράρχαι καί τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Φθάσαντες τό Ἅγιον Πάσχα καί γινόμενοι κοινωνοί τῆς χαρᾶς τῆς Ἀναστάσεως, ὑμνοῦμεν τόν πατήσαντα θανάτῳ τόν θάνατον Κύριον τῆς δόξης, τόν συναναστήσαντα μεθ' ἑαυτοῦ παγγενῆ τόν Ἀδάμ καί ἀνοίξαντα πᾶσιν ἡμῖν παραδείσου τās πύλας.

Ἡ λαμπροφόρος Ἔγερσις τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ διαβεβαίωσις ὅτι κυρίαρχος εἰς τήν ζωήν τοῦ κόσμου δέν εἶναι ὁ θάνατος, ἀλλά ὁ καταργήσας τό κράτος τοῦ θανάτου Σωτήρ, ὁ γνωριζόμενος τό πρότερον ὡς ἄσαρκος Λόγος, ὕστερον δέ ὡς ὁ δι' ἡμᾶς, φιλανθρωπίας ἔνεκεν, σεσαρκωμένος, νεκρωθεῖς δέ ὡς ἄνθρωπος καί ἀναστάς κατ' ἐξουσίαν ὡς Θεός, ὡς ὁ πάλιν Ἐρχόμενος μετὰ δόξης πρός πλήρωσιν τῆς Θείας Οἰκονομίας.

Τό μυστήριον καί τό βίωμα τῆς Ἀναστάσεως ἀποτελεῖ τόν πυρῆνα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ζωῆς. Ἡ ὀλόφωτος λατρεία, τά ιερά μυστήρια, ἡ ζωή τῆς προσευχῆς, ἡ νηστεία καί ἡ ἄσκησις, ἡ ποιμαντική διακονία καί ἡ καλή μαρτυρία ἐν τῷ κόσμῳ, ὅλα ἀναδίδουν τό ἄρωμα τῆς Πασχαλίου εὐφροσύνης. Ἡ ζωή τῶν πιστῶν ἐν Ἐκκλησίᾳ εἶναι καθημερινόν Πάσχα, εἶναι «ἄνωθεν χαρά», ἡ «χαρά τῆς σωτηρίας», ἀλλά καί «ἡ σωτηρία ὡς χαρά»¹.

Οὕτω, αἱ ἀκολουθίαι τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Ἑβδομάδος δέν εἶναι καταδλιπτικά, ἀλλά πλήρεις τῆς νικητηρίου δυνάμεως τῆς Ἀναστάσεως. Εἰς αὐτάς ἀποκαλύπτεται ὅτι ὁ Σταυρός δέν ἔχει τόν τελευταῖον λόγον εἰς τό σχέδιον τῆς σωτηρίας τοῦ ἀνθρώπου καί τοῦ κόσμου. Αὐτό προαναγγέλλεται ἤδη κατά τό Σάββατον τοῦ Λαζάρου. Ἡ ἐκ νεκρῶν ἔγερσις τοῦ ἐπιστηθίου φίλου τοῦ Χριστοῦ εἶναι προτύπως τῆς «κοινῆς ἀναστάσεως». Τό «Σήμερον κρεμᾶται ἐπί ξύλου» κορυφοῦται μέ τήν ἐπίκλησιν «Δεῖξον ἡμῖν καί τήν ἔνδοξόν Σου Ἀνάστασιν». Ἐνώπιον τοῦ Ἐπιταφίου ψάλλομεν τό «Μεγαλύνω τά Πάθη σου, ὑμνολογῶ καί

1. π. Ἀλεξάνδρου Σμέμαν, *Ἡμερολόγιον*, ἐκδ. Ἀκρίτας Ἀθήνα 2003, σ. 223.

τήν Ταφήν Σου, σύν τῇ Ἀναστάσει». Καί γεγонуία τῇ φωνῇ διακηρύσσομεν εἰς τήν Πασχάλιον ἀκολουθίαν τό ἀληθές νόημα τοῦ Σταυροῦ: «Ἴδου γάρ ἦλθε διά τοῦ Σταυροῦ χαρά ἐν ὅλῳ τῷ κόσμῳ».

Ἡ «κλητή καί ἀγία ἡμέρα» τοῦ Πάσχα εἶναι ἡ ἀνατολή τῆς «ὀγδῶς ἡμέρας», ἡ ἀπαρχή τῆς «καινῆς κτίσεως», ἡ βίωσις τῆς ἰδικῆς μας ἀναστάσεως, τό μέγα «δαῦμα τῆς ἐμῆς σωτηρίας»². Εἶναι ἡ βιωματική βεβαιότης ὅτι ὁ Κύριος ἔπαθε καί ἤχθη εἰς θάνατον δι' ἡμᾶς καί ἀνέστη δι' ἡμᾶς «προοικονομῶν ἡμῖν τήν εἰς ἀπείρους αἰῶνας ἀνάστασιν»³. Καθ' ὅλην τήν Πασχάλιον περίοδον ὑμνολογεῖται μέ ἀπαράμιλλον ποιητικότητα τό ἀνθρωπολογικόν νόημα τῆς λαμπροφόρου Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ, ἡ διάβασις τοῦ ἀνθρώπου ἀπό τῆς δουλείας εἰς τήν ἀληθῆ ἐλευθερίαν, «ἡ ἐκ τῶν κάτω πρός τά ἄνω καί τήν γῆν τῆς ἐπαγγελίας πρόοδος καί ἀνάβασις»⁴. Αὐτή ἡ σωτηριώδης ἐν Χριστῷ ἀνακαινίσις ἐνεργεῖται ἐν τῇ Ἐκκλησίᾳ ὡς δυναμική προέκτασις τοῦ ἡθους τῆς Εὐχαριστίας ἐν τῷ κόσμῳ, ὡς «ἀληθεύειν ἐν ἀγάπῃ», ὡς συνέργεια μετά τοῦ Θεοῦ διά τήν μεταμόρφωσιν τοῦ κόσμου, διά νά καταστῇ οὗτος εἰκὼν τῆς πληρότητος τῆς τελικῆς ἐπιφανείας τῆς θείας ἀγάπης ἐν τῇ Βασιλείᾳ τῶν Ἐσχάτων. Ζῆν ἐν Χριστῷ ἀναστάντι σημαίνει ἐξαγγέλλειν τό Εὐαγγέλιον «ἔως ἐσχάτου τῆς γῆς», κατά τό ὑπόδειγμα τῶν Ἀποστόλων, εἶναι ἔμπρακτος μαρτυρία περὶ τῆς ἐλθούσης χάριτος καί τῆς προσδοκίας τῆς «καινῆς κτίσεως», ὅπου «ὁ θάνατος οὐκ ἔσται ἔτι, οὔτε πένθος οὔτε κραυγή οὔτε πόνος οὐκ ἔσται ἔτι»⁵.

Ἡ πίστις εἰς τήν Ἀνάστασιν τοῦ Χριστοῦ καί εἰς τήν ἰδικήν μας συνανάστασιν δέν ἀρνεῖται τήν ἐπώδυνον παρουσίαν τοῦ θανάτου, τοῦ πόνου καί τοῦ σταυροῦ εἰς τήν ζωὴν τοῦ κόσμου. Δέν ἀπωθοῦμεν τήν σκληρὰν πραγματικότητα, οὔτε ἐξασφαλίζομεν εἰς τόν ἑαυτὸν μας, διά τῆς πίστεως, ψυχολογικὴν κάλυψιν ἀπέναντι εἰς τόν θάνατον. Γνωρίζομεν ὅμως ὅτι ὁ παρὼν βίος δέν εἶναι ὀλόκληρος ἡ ζωὴ, ὅτι ἐδῶ εἴμεθα «ὀδῆται»· ὅτι ἀνήκομεν εἰς τόν Χριστόν καί ὅτι πορευόμεθα πρός τήν αἰώνιον Αὐτοῦ Βασιλείαν. Ἡ παρουσία τοῦ πόνου καί τοῦ θανάτου, ὅσον ἀπτή καί ἄν εἶναι, δέν ἀποτελεῖ τήν ἔσχατην πραγματικότητα. Αὐτὴ εἶναι ἡ ὀριστικὴ κατάργησις τοῦ θανάτου. Εἰς τήν Βασιλείαν τοῦ Θεοῦ δέν ὑπάρχει πόνος καί θάνατος, ἀλλὰ ἀτελεύτητος ζωὴ. «Πρό τοῦ Τιμίου Σταυροῦ Σου», ψάλλομεν, «φοβερός ὁ θάνατος τοῖς ἀνθρώποις· μετά τό ἔνδοξον πάθος, φοβερός ὁ ἀνθρωπος τῷ θανάτῳ»⁶. Ἡ πίστις εἰς Χριστόν δίδει δύναμιν, καρτερίαν καί ὑπομονήν διά νά ἀντέχωμεν τὰς δοκιμασίας. Ὁ Χριστός εἶναι «ὁ πᾶσαν νόσον ἰώμενος καί ἐκ τοῦ θανάτου λυτρούμενος». Εἶναι ὁ παθὼν δι' ἡμᾶς, ὁ ἀποκαλύ-

2. Γρηγορίου τοῦ Θεολόγου, *Εἰς τό ἅγιον Πάσχα*, PG 36, 664.

3. Γρηγορίου Παλαμᾶ, *Εἰς τήν Ανάληψιν*, PG 151, 277.

4. Γρηγορίου Θεολόγου, ὁ.π., 636.

5. Ἀποκ. κα', 4.

6. Δοξαστικόν Ἑσπερινοῦ κς' Σεπτεμβρίου.

πας τοῖς ἀνθρώποις ὅτι ὁ Θεός εἶναι ὁ «ἀεὶ ὑπέρ ἡμῶν», ὅτι εἰς τὴν Ἀλήθειαν τοῦ Θεοῦ ἀνήκει οὐσιωδῶς ἡ φιλανθρωπία Του. Αὐτὴ ἡ εὐκταία φωνὴ τῆς θείας ἀγάπης ἀντηχεῖ εἰς τό «θάρσει, τέκνον» τοῦ Χριστοῦ πρὸς τόν παραλυτικόν καί τό «θάρσει, θύγατερ»⁷ πρὸς τὴν αἰμορροοῦσαν, εἰς τό «θαρσεῖτε, ἐγὼ νενίκηκα τόν κόσμον»⁸ πρὸ τοῦ Πάθους καί εἰς τό «θάρσει, Παῦλε»⁹ πρὸς τόν ἐν φυλακῇ καί ἀπειλῇ θανάτου Ἀπόστολον τῶν Ἑθνῶν.

Ἡ σοβοῦσα πανδημία τοῦ νέου κορωνοϊοῦ ἀπέδειξε πόσον εὐθραστος εἶναι ὁ ἄνθρωπος, πόσον εὐκόλως τόν κυριεύει ὁ φόβος καί ἡ ἀπόγνωσις, πόσον ἀδύναμοι ἀποδεικνύονται αἱ γνώσεις καί ἡ αὐτοπεποιθήσις του, πόσον ἔωλος εἶναι ἡ ἄποψις ὅτι ὁ θάνατος ἀποτελεῖ ἐν γεγονός εἰς τό τέλος τῆς ζωῆς καί ὅτι ἡ λήθη ἢ ἡ ἀπόθησις τοῦ θανάτου εἶναι ἡ ὀρθὴ ἀντιμετώπισις του. Αἱ ὀριακαὶ καταστάσεις ἀποδεικνύουν ὅτι ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἀνίκανος νά διαχειρισθῇ σθεναρῶς τὴν ὑπαρξίν του, ὅταν πιστεῦῃ ὅτι ὁ θάνατος εἶναι ἡ ἀνίκητος πραγματικότης καί τό ἀνυπέρβλητον ὄριον. Εἶναι δύσκολον νά παραμείνωμεν ἀνθρώπινοι ἄνευ τῆς ἐλπίδος τῆς αἰωνιότητος. Αὐτὴ ἡ ἐλπίς ζῆ εἰς τὴν καρδίαν ὄλων τῶν ἱατρῶν, τῶν νοσηλευτῶν, τῶν ἐδελοντῶν, τῶν δωρητῶν καί ὄλων τῶν γενναιοφρόνως συμπαρισταμένων εἰς τοὺς πάσχοντας ἀδελφούς, μέ θυσιαστικόν πνεῦμα, αὐτοπροσφορὰν καί ἀγάπην. Μέσα εἰς τὴν ἀνείπωτον κρίσιν, αὐτοὶ εὐωδιάζουν ἀνάστασιν καί ἐλπίδα. Εἶναι οἱ «Καλοὶ Σαμαρεῖται», οἱ ἐπιχέοντες, μέ κίνδυνον τῆς ζωῆς των, ἔλαιον καί οἶνον ἐπὶ τὰς πληγὰς, εἶναι οἱ σύγχρονοι «Κυρηναῖοι» εἰς τόν Γολγοθᾶν τῶν ἐν ἀσθενείαις κατακειμένων.

Μέ αὐτὰς τὰς σκέψεις, τιμιώτατοι ἀδελφοί καί προσφιλέστατα τέκνα ἐν Κυρίῳ, δοξάζομεν τό ὑπέρ πᾶν ὄνομα τοῦ Ἀναστάντος Κυρίου, τοῦ πηγάζοντος ζωὴν ἐξ οἰκείου φωτός καί φαιδρύνοντος τῷ φωτὶ τῆς Ἀναστάσεως τὰ σύμπαντα, δεόμενοι Αὐτοῦ, τοῦ ἱατροῦ τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων, τοῦ παρέχοντος ζωὴν καί ἀνάστασιν, ὅπως συγκαταβαίνων, ἐν τῇ ἀφάτῳ Αὐτοῦ φιλανθρωπία, τῷ γένει τῶν ἀνθρώπων, χαρίζηται ἡμῖν τό πολυτίμον δῶρον τῆς ὑγείας καί κατευθύνῃ τὰ διαβήματα ἡμῶν εἰς ὁδοὺς εὐδαιίας, διὰ νά καταξιοθῇ ἡ θεοδώρητος ἐλευθερία ἡμῶν ἐν τῷ κόσμῳ, προτυποῦσα τὴν τελείωσιν αὐτῆς ἐν τῇ ἐπουρανίῳ Βασιλείᾳ τοῦ Πατρὸς καί τοῦ Υἱοῦ καί τοῦ Ἁγίου Πνεύματος.

Χριστὸς Ἀνάστη!
Φανάριον, Ἁγιον Πάσχα .6κ'

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως **Βαρθολομαῖος**
διάπυρος πρὸς Χριστόν Ἀναστάντα
εὐχέτης πάντων ὑμῶν

7. Ματθ. θ', 2 καὶ 22.

8. Ἰωάν. ιστ', 33.

9. Πράξ. κγ', 11.

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Αριθμ. πρωτ. 262

ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ

19 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 2020

ΠΑΣΧΑΛΙΟΣ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

ΑΠΘΙΜΟΣ

Πρός τόν ιερό κλήρο καί τόν εὐσεβῆ λαό
τῆς καθ' ἡμᾶς Ἱερᾶς Μητροπόλεως Θεσσαλονίκης

Ἀγαπητοί μου πατέρες καί τέκνα πνευματικά,

Ἡ ἀληθέστατη διακήρυξη, ἡ ὁποία ἀνόρθωσε ὅλο τόν κόσμο, γιά νά μήν παραπαίη στήν ἀβεβαιότητα καί στήν ἀπελπισία τοῦ θανάτου, εἶναι ἡ πανευφρόσυνη ἀγγελία ὅτι ὁ Χριστός ἀνέστη. Εἶναι ὅπως ἀκριβῶς τό ἀνήγγειλε ὁ ἄγγελος τοῦ Κυρίου στίς μυροφόρες γυναῖκες.

«Ἰησοῦν ζητεῖτε τόν Ναζαρηνόν τόν Ἐσταυρωμένον; Ἠγέρθη, οὐκ ἔστιν ὧδε, ἴδε ὁ τόπος ὅπου ἔθηκαν Αὐτόν» (Μάρκ. 16,6).

Οἱ ἠρωϊκές ἐκεῖνες γυναῖκες μετέφεραν τό ἀναστάσιμο μήνυμα στούς μαθητές τοῦ Κυρίου, οἱ δέ μαθηταί στόν εὐρύτερο κύκλο τῶν πιστευόντων στόν Χριστό. Ἀπό ἐκείνη τήν στιγμή τό Οὐράνιο Φῶς ἀπό τόν κενό Τάφο ἐφώτιζε ὅλη τήν οἰκουμένη. Ὁ θρίαμβος τῆς ζωῆς ἔναντι τοῦ θανάτου εἶχε συντελεσθῆ. Ἡ δικαιοσύνη εἶχε ἀποκατασταθῆ. Ἡ ἀλήθεια εἶχε νικήσει τό ψεῦδος. Τό Εὐαγγέλιο ἐκηρύσσεται σέ ὅλη τήν κτίση. Ἡ ἐποχή τῆς νέας ζωῆς, τῆς Καινούργιας Διαθήκης εἶχε ἀρχίσει.

Ἀπό τότε μέχρι σήμερα τό κοσμοχαρμόσυνο γεγονός τῆς Ἀναστάσεως τοῦ Χριστοῦ πλημύριζε τίς καρδιές τῶν Χριστιανῶν καθώς οἱ ἀναστάσιμοι δοξολογικοί ὕμνοι τῆς ὀρθοδόξου λατρείας μελοποιοῦσαν τίς προσευχές ὄλων τῶν συμμετεχόντων στό μυστήριον τῆς Θεῆς Εὐχαριστίας. Ὅμως, ἡ μεγαλοπρέπεια καί ἡ λαμπρότητα τοῦ πασχαλinoῦ ἑορτασμοῦ ἐφέτος δοκιμάζεται, ἔνεκα τῆς ἀνελπίστου καί ἀπροσδοκῆτου πανδημίας, ἡ ὁποία συνταράσσει ὅλο τόν κόσμο. Οἱ συνέπειές της ἐπεσκίασαν ὀλόκληρο τόν πλανήτη δημιουργώντας ἕναν ἀπύθμενο φόβο ἀκόμη καί γιά τό τέλος τοῦ κόσμου. Σέ ὅλες τίς χῶρες ὁ σκληρός θάνατος, ὁ ὁποῖος ἐπληξε καί συνεχίζει νά πλήττει πλῆθος ἀδελφῶν μας, συ-

νταράσσει κάθε λογικό άνθρωπο, ο οποίος αναζητεί την παύση της παγκοσμίου αυτής λαίλαπας.

Στίς δύσκολες αυτές στιγμές, προβάλλει εμπρός μας ως πρόταση ζωής και απάντηση στην μεγαλύτερη πρόκληση που αντιμετωπίζει ο άνθρωπος, τό παράδειγμα τῶν ἁγίων μας, ἀνδρῶν καί γυναικῶν, μαρτύρων καί ὁσίων, ὁμολογητῶν καί ἱεραρχῶν. Ἐκείνων, πού ἀπέναντι στήν ἀφύσικη φρίκη τοῦ θανάτου, προέταξαν τό πέρασμα **«ἐκ τοῦ θανάτου εἰς τήν ζωήν»**. Αὐτῶν πού στή ζωή τους **«ἐνίκα ὁ πόθος τήν φύσιν, διά θανάτου πείθων τόν ἐραστήν διαβῆναι πρός τό ποθοῦμενον»** (Δοξαστικόν Ἑσπερινοῦ ἑορτῆς ἁγ. Γεωργίου). Πού ἀψήφισαν τοὺς τυράννους καί τοὺς δημίους, τά βασανιστικά ὄργανα καί τά θηρία, καθώς βίωναν τόν παύλειο λόγο: **«τίς ἡμᾶς χωρίσει ἀπό τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ; θλίψις ἢ στενοχωρία ἢ διωγμός ἢ λιμός ἢ γυμνότης ἢ κίνδυνος ἢ μάχαιρα; καθώς γέγραπται ὅτι ἕνεκά σου θανατούμεθα ὅλην τήν ἡμέραν...»** (Ρωμ. 8,35). Ἀλλά ἄς μήν λησμονοῦμε ποτέ, ὅτι καί οἱ πρόγονοί μας, κατά τήν διάρκεια τῆς μακρᾶς δουλείας στόν ἀλλόθρησκο κατακτητή, ἐκράτησαν ἄσβεστη τήν ἐλπίδα γιά τήν ἐλευθερία καί τήν ἀξιοπρέπεια, ἀνανεώνοντας μέσα στά Ἅγια Πάθη καί στήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ, τήν ἀντοχή, τήν ὑπομονή καί τήν ἐλπίδα τους γιά τήν ἀποτίναξη τοῦ σκληροῦ ζυγοῦ ἀπό τόν τύραννο κατακτητή. Καί τελικά, ἡ ἐμμονή στό φρόνημα τοῦ ἠρωισμοῦ, τοὺς ὠδήγησε στό ξέσπασμα τῆς ἀναζητήσεως τῆς ἐθνικῆς καί πνευματικῆς ἐλευθερίας.

Μέ ἀφορμή τήν ὑφή τῶν συγχρόνων προβλημάτων τῆς ἀνθρώπινης κοινωνίας ἀντιλαμβανόμεθα ὅτι οἱ συνέπειες, πού ἐπιδροῦν στόν κόσμο σέ παγκόσμιο ἐπίπεδο, εἶναι πρωτοφανεῖς καί ἀδυσώπητες. Ὅμως, τό πραγματικό βίωμα τῆς Ἀναστάσεως δέν θά πρέπει νά προσκρούη στίς παρούσες δυσκολίες, ἀλλά νά ἐνεργῇ ὡς παράγων γιά ἐντονώτερη ἐν Χριστῷ ζωή. Γιατί ἄραγε νά κρατῆ τόσο σκοτάδι γύρω μας, ὅταν τό Ἀνέσπερο Φῶς καταυγάζει ὅλην τήν οἰκουμένη; Ἡ ἀπάντηση εἶναι αὐτή. Ἐπειδή παραγκωνίσαμε τόν Σωτήρα καί Λυτρωτή Χριστό καί παραδοθήκαμε σέ ἔργα ἀλλότρια. Κι ὅμως κάτω ἀπό τό ἀναστάσιμο Φῶς μπορούμε νά ἐπιχειρήσουμε τήν ἐξοδο ἀπό τήν προβληματική πολυπλοκότητα τῆς συγχρόνου ζωῆς πρός τήν χώρα τῆς χαρισματικῆς ἐλευθερίας τῆς Ἀναστάσεως. Μιάς ἐλευθερίας ἡ ὁποία ἀντιτάσσεται στήν ἁμαρτία, συντρίβει τόν θάνατο καί ὀδηγεῖ τελικά στήν θέωση τοῦ κάθε ἀνθρώπου.

Ἄς κρατήσουμε, λοιπόν, κύριο σκοπό τῆς ζωῆς μας, **«τοῦ γνῶναι τόν Ἰησοῦν Χριστόν καί τήν δύναμιν τῆς Ἀναστάσεως Αὐτοῦ καί τήν κοινωνίαν τῶν παθημάτων Αὐτοῦ»** (Φιλιπ. 3,10), ὅπως μᾶς διδάσκει ὁ μέγας Ἀπόστολος Παῦλος. Τό πέλαγος τῆς ἀνθρώπινης ζωῆς θά συνεχίσει νά περνᾷ ἀπό πολλές διακυμάνσεις. Τά προβλήματα μας δέν θά παύσουν ποτέ νά ὑπάρχουν. Ἄλλος δρόμος δέν ὑπάρχει ἐκτός ἀπό τόν ἀγῶνα καί τήν προσπάθεια ὅλων μας νά γινόμεθα καλύτεροι. Νά ζοῦμε καί νά ἀξιοποιοῦμε τήν ζωή τῆς Ἐκκλησίας μας μέ τόν

Ἀναστάντα Χριστό, κυρίαρχο τῶν καρδιῶν μας. Ἡ πίστη μας, ἡ μετάνοιά μας, ἡ προσευχή μας, ἡ αἰσιοδοξία μας καί ἡ ἀγάπη πρὸς ὅλους νά εἶναι τὰ πνευματικά ὄπλα γιὰ νά μείνωμε γιὰ πάντοτε ἐνωμένοι μέ τόν Ἀναστάντα Χριστό καί τήν ἀγία Του Ἐκκλησία.

Προσευχόμαστε ἐντονώτερα αὐτήν τήν περίοδο καί ἐξαιρετικά μνημονεύουμε τούς ἰατρούς, ὄλων τῶν ειδικοτήτων, τούς νοσηλευτές καί ὅλους τούς ἐργαζομένους στά θεραπευτήρια τῆς Χώρας μας, καθὼς καί ὅλους τούς συντελοῦντες στά θέματα τῆς ἀσφαλείας, τῆς ὑγιεινῆς καί τῆς καθαριότητος.

Χριστός ἀνέστη, ἀδελφοί.

Εὐλογημένο Πάσχα μέ τούς γονεῖς σας, τὰ παιδιά σας, μέ ὅλους τούς δικούς σας καί μέ τίς καλύτερες εὐχές γιὰ περαστικά στούς ἀσθενεῖς ἀδελφούς μας. Ὁ Κύριος τῆς Ζωῆς καί τοῦ θανάτου νά ἀναπαύη ὅλους τούς κεκοιμημένους Χριστιανούς.

Μέ τό καλό νά ἀνταμώσουμε καί πάλι ὅλοι μαζί στούς Ναούς μας, στήν κοινή λατρεία καί νά ἐνωθοῦμε στό Κοινό Ποτήριο διά τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας!

Χαίρετε καί καταρτίζεσθε ἐν Χριστῷ Ἀναστάντι.

Μετά πατρικῶν εὐχῶν Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

† Ο ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ ΑΝΘΙΜΟΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Η ΙΕΡΑ ΣΥΝΟΔΟΣ
ΤΗΣ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

Αριθμ. Πρωτ. 1705
Διεκπ. 764

Αθήνησι τῇ 10ῃ Ἀπριλίου 2020

ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ 3019

Πρός
Τό Εὐσεβές Ὁρθόδοξο Πλήρωμα
τῆς Ἀγιωτάτης Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος

Θέμα: *«Συνοδικός Παραμυθητικός Λόγος γιά τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα
καί τό Ἅγιον Πάσχα»*

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Ἡ Ἱερά Σύνοδος τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος, κατά τήν συνεδρίαση Αὐτῆς τήν 1ῃ Ἀπριλίου 2020, ἀπεφάσισε νά ἀπευθυνθεῖ πρὸς ἐσᾶς, τό ἐκλεκτό λογικό ποιμνιο τοῦ Χριστοῦ, μέ πολλή ἀγάπη ἀλλά καί μέ ἀμέτρητο πόνο, γιά τήν προκληθεῖσα πανδημία τοῦ κορωνοϊοῦ καί τά θλιβερά ἀποτελέσματά της.

Ἀπευθυνόμαστε πρὸς ἐσᾶς γιά νά σᾶς δώσουμε καί δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου τήν πατρική μας εὐλογία, ἀλλά καί γιά νά σᾶς ἐνημερώσουμε ὑπεύθυνα γιά τίς ἀποφάσεις πού ἐλάβαμε αὐτές τίς ἡμέρες.

Ἄν καί οἱ ἀποφάσεις μας αὐτές δέχθηκαν καί δέχονται μεγάλη πολεμική ἀπό ὀρισμένους, ἐλαχίστους ἀδελφούς Χριστιανούς, οἱ ὅποιοι, εἴτε ἀπό ἄγνοια, εἴτε ἀπό κακή πληροφόρηση ἢ παρεξήγηση, χρησιμοποίησαν τόν προσφιλή καί εὐκολοτρόπο τῆς συκοφαντίας, τῆς μυθοπλασίας καί τῶν ὕβρεων, σκανδαλίζοντας τοιοῦτοτρόπως τόν λαόν τοῦ Θεοῦ, ἐμεῖς, ὡς πνευματικοί πατέρες καί αὐτῶν τῶν ἀνθρώπων, τούς ἐπισημαίνουμε ὅτι μέ τήν στάση τους αὐτή διασποῦν τήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας καί σκανδαλίζουν ἀδελφούς. Ὑπενθυμίζουμε δέ ὅτι ὁ λόγος τῆς Ἁγίας Γραφῆς καί τῶν Ἁγίων Πατέρων γιά τόν σκανδαλισμό καί τήν πρόκληση διάσπασης στήν ἐνότητα τῆς Ἐκκλησίας εἶναι φοβερώτατος.

Μέ πλήρη συναίσθηση, λοιπόν, τῆς εὐθύνης μας ἔναντι τοῦ ποιμνίου, πού ὁ Κύριος Ἰησοῦς μᾶς ἐμπιστεύθηκε, καί μέ συνείδηση ἀγαθή ὅτι πράξαμε στό ἀκέραιο

τό καθήκον μας, μέ λόγο ἀληθείας καί παρρησία καταθέτουμε στήν ἀγάπη σας, ὅτι οἱ ἀφορῶσες στήν πανδημία τοῦ κορωνοϊοῦ Συνοδικές ἀποφάσεις ἦταν ἀποτέλεσμα ἐκτενοῦς προσευχῆς καί αἱματηρῆς ἀγωνίας. Σέ καμία περίπτωση δέν ἀποφασίσαμε γρήγορα, ἀβασάνιστα, ἐπιπόλαια, καί φυσικά καμία ἀπό τίς ἀποφάσεις δέν καταστρατήγησε τό δόγμα καί τό ἦθος τῆς Ἐκκλησίας μας. Ὅπως ἐπισημάνθηκε, οἱ ἀποφάσεις μας αὐτές ἐκφράζουν τό κενωτικό ἦθος τῆς Ἐκκλησίας μας, τό ὁποῖο μᾶς προσέφερε ὡς πρότυπο ζωῆς καί ἠθους ὁ ἴδιος ὁ Χριστός μας, ὁ Ὅποιος ἀπό τήν ἀγάπη Του γιά τόν ἄνθρωπο *«ἐκένωσε τόν ἑαυτό του καί τό μεγαλεῖο τῆς Θεότητός του καί ἔγινε ἄνθρωπος... ὑπακούοντας μέχρι θανάτου καί, μάλιστα, θανάτου σταυρικοῦ»* (Φιλ. 2,7-8). Αὐτό ἔπραξε καί ἡ Ἐκκλησία μας. Ἐνώπιον τῆς ἀγωνίας τοῦ ἀνθρώπου νά διατηρήσει τό ὕψιστο ἐπί γῆς ἀγαθό τῆς ζωῆς καί τῆς υἰείας, ταπεινώθηκε καί συμπορεύθηκε μέ τόν πόνο καί τήν ἀγωνία τοῦ ἀνθρώπου. Δέν παρέμεινε ἀδιάφορη μπροστά σέ αὐτόν τόν φόβο. Ἀντιθέτως τόν κατενόησε, τόν προσέλαβε καί τόν ἀνέθεσε στόν Χριστό γιά νά τόν θεραπεύσει. Μία Ἐκκλησία πού δέν κατανοεῖ τόν ἄνθρωπο, τίς ἀνάγκες καί τίς ἀγωνίες του, καί δέν τίς προσλαμβάνει γιά νά τίς θεραπεύσει, δέν εἶναι μητέρα, ἀλλά μητριά.

Σέ αὐτή τήν συνάφεια μπορεῖ νά κατανοηθεῖ ἡ ἀπόφασή μας γιά προσωρινή ἀποχή ἀπό τίς λατρευτικές μας Συνάξεις. Σᾶς ὁμολογοῦμε, ὅτι ἡ ἀπόφαση αὐτή ἦταν κάτι πού μᾶς πόνεσε δυνατά καί φυσικά συνεχίζει νά μᾶς πονᾷ. Αἷμα στάζει ἡ καρδιά μας, καθώς βλέπουμε τούς Ἱερούς Ναούς μας κλειστούς καί ἄδειους ἀπό τό λογικό ποίμνιο τῆς Ἐκκλησίας. Ὅμως τοῦτο ἔγινε ἀπό ἀγάπη πρὸς τούς συνανθρώπους μας καί ἀπό σεβασμό πρὸς τό πολύτιμο ἀγαθό τῆς υἰείας καί τῆς διατήρησης τῆς ζωῆς. Οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες ἀπεφάνθησαν ὅτι ὁ ἰός διαδίδεται εὐκόλα στίς συναθροίσεις. Ἡ εἰδική ἐπιστημονική ὁμάδα μᾶς προέτρεψε νά ἀπέχουμε ἀπό τίς λατρευτικές μας Συνάξεις μέχρι νά ξεπερασθεῖ ὁ πειρασμός. Ὁ κίνδυνος τῆς διασπορᾶς ἦταν καί εἶναι μεγάλος. Θά ἔμενε ἡ Ἐκκλησία στωικά ἀδιάφορη ἐνώπιον αὐτῆς τῆς παγκόσμιας ἀγωνίας; Ἀνθρώπινες ζωές χάνονται. Γι' αὐτό καί συστοιγήθηκαμε μέ τήν εἰδική ἐπιστημονική ὁμάδα γιά τήν προσωρινή ἀναστολή τῶν λατρευτικῶν συναθροίσεων. Ταπεινώθηκαμε ἕως ἐσχάτων βλέποντας τούς Ναούς μας ἄνευ πιστῶν, καί μάλιστα αὐτές τίς ἅγιες ἡμέρες τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδος. Ὅμως εἴμαστε βέβαιοι ὅτι *«ἐν τῇ ταπεινώσει ἡμῶν ἐμνήσθη ἡμῶν ὁ Κύριος»* (Ψαλ. 135,23).

Ἡ προσωρινή ἀναστολή τῶν λατρευτικῶν Συνάξεων μας δέν σημαίνει σέ καμία περίπτωση ὅτι ἀποδεχόμαστε τίς ἀπόψεις αὐτῶν πού ἰσχυρίζονται ὅτι ἡ μετάδοση τοῦ κορωνοϊοῦ πραγματοποιεῖται καί διά τοῦ Μυστηρίου τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Ἡ Θεία Εὐχαριστία ἀποτελεῖ γιά τούς πιστούς πηγὴ Ζωῆς καί «Φάρμακο Ἀθανασίας». Ὁ κοινωνῶν τό Σῶμα καί τό Αἷμα τοῦ Χριστοῦ λαμβάνει περισσὴ ζωὴ καί ὄχι θάνατο. Οὐδεὶς ἄλλωστε προσεβλήθη ἀπό ἀσθένεια ἐξαιτίας τῆς μετοχῆς του στό Μυστήριον τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Φυσικά, οἱ ἐκτός τῆς ζωῆς τῆς Ἐκκλησίας ἀδυνατοῦν νά κατανοήσουν αὐτὴν τὴν πίστη μας, διότι στεροῦνται τῆς ἐμπειρίας

τῆς Θείας Κοινωνίας καί ἔτσι βρίσκονται σέ ἀδυναμία νά πιστέψουν στό ζωογόνο Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας. Δέν μπορούμε ὅμως νά κατανοήσουμε τόν ἀσεβῆ, προσβλητικό καί ὑβριστικό τρόπο μέ τόν ὁποῖον κάποιοι ἐξέφρασαν τίς ἀπόψεις τους γιά τήν Θεία Κοινωνία. Εἶναι, τό λιγώτερο, κακῆθες νά προσβάλλεις τό βιωματικό Εὐχαριστιακό Γεγονός τῆς Ἐκκλησίας, τό ὁποῖο γιά ἀναρίθμητους ἀνθρώπους ἀποτελεῖ κεντρικό σημεῖο ὄχι μόνο τῆς πίστεώς τους, ἀλλά καί τῆς ἴδιας τῆς ὑπάρξεώς τους.

Ὡς ποιμένες καί πνευματικοί πατέρες σας, αἰσθνόμαστε τήν θλίψη σας γιά τήν μή συμμετοχή σας στήν λατρευτική ζωή τῆς Ἐκκλησίας μας καί ἀφουγκραζόμαστε τόν πόνο σας γιά τήν στέρηση τῆς Θείας Κοινωνίας. Σέ αὐτή τήν θλίψη καί σέ αὐτόν τόν πόνο, πού πολλές φορές μπορεῖ νά ὀδηγήσει στήν ἀπελπισία καί στήν ἀπιστία, παρακαλοῦμε νά ἀντιτάξουμε τήν δοξολογία τοῦ ὀνόματος τοῦ Θεοῦ. Ἄς θυμηθοῦμε καί ἅς προσευχηθοῦμε μέ τούς λόγους τοῦ πολυπάθου Δικαίου Ἰώβ: *«ὁ Κύριος ἔδωκεν, ὁ Κύριος ἀφείλετο· ὡς τῷ Κυρίῳ ἔδοξεν, οὕτω καί ἐγένετο· εἶπτό ὄνομα Κυρίου εὐλογημένον εἰς τούς αἰῶνας»* («Ὁ Κύριος μᾶς τά ἔδωσε ὁ Κύριος μᾶς τά στέρησε. Ὅπως θέλησε ὁ Κύριος, αὐτό καί ἐγινε. Ἄς εἶναι τό ὄνομα τοῦ Κυρίου εὐλογημένο στους αἰῶνες»). (Ἰώβ 1,21). Εἶναι πολύ σημαντικό ὁ καθένας ἀπό ἐμᾶς νά ἀναλάβει τήν πνευματική εὐθύνη του γιά τήν σημερινή κατάσταση, νά ταπεινωθεῖ καί ἐκ βαθέων νά ἐπικαλεσθεῖ τό ἔλεος τοῦ Θεοῦ. Θά τολμήσουμε νά ποῦμε ὅτι τώρα εἶναι ἡ ὥρα τῶν πιστῶν. Τώρα πού ἡ ἀνθρωπότητα εἶναι τόσο ἀνίσχυρη μπροστά στήν πανδημία, τώρα πού ἡ ἱατρική ἐπιστήμη, παρ' ὅλες τίς μέχρι θυσίας προσπάθειές της, ἀδυνατεῖ νά τιθασεύσει τον ἰό, τώρα πού πανίσχυρα ἔθνη συντριβονται καί κονιορτοποιοῦνται, τώρα ὀφείλουμε οἱ πιστοί νά λυγίσουμε τά γόνατα, νά ὑψώσουμε τά χέρια, μέ καρδιά συντετριμμένη ἀπό τήν μετάνοια, καί μέ μάτια δακρυσμένα νά φωνάξουμε πρὸς τόν Κύριο τοῦ ἐλέους: *«Μόνο ἀπέναντι σου ἁμαρτάνουμε ἀλλά καί μόνο ἐσένα λατρεύουμε. Δέσποτα, ἄλλο Θεό δέν ζέρουμε νά προσκυνοῦμε, οὔτε σέ ἄλλο Θεό ὑψώνουμε τά χέρια μας. Ἐξέχνα τίς ἁμαρτίες μας καί δέξου τίς γονατιστές δεήσεις μας, ἄπλωσε σέ ὅλους χέρι βοηθείας καί δέξου τήν προσευχή μας αὐτή, σάν εὐάρεστο θυμίαμα πού ἀνεβαίνει μπροστά στήν ὑπεράγαθη Βασιλεία σου»* (Εὐχή Ἑσπερινοῦ Πεντηκοστῆς). Ἡ μετάνοια θά ἐπαναφέρει τήν γαλήνη. Καί ἡ μετάνοια εἶναι ἔργο τῶν πιστῶν.

Μέ βάση αὐτό τό φρόνημα τῆς μετανοίας, ἅς ὑπομείνουμε τήν προσωρινή στέρηση τῆς συμμετοχῆς μας στίς ἱερές Ἀκολουθίες τῆς Ἐκκλησίας μας, καί κυρίως τῆς κοινωνίας μας στό Ποτήριο τῆς Ζωῆς. Παράλληλα, ἡ μετάνοια αὐτή, ἅς γίνει ἀφορμή γιά μιὰ γενναία αὐτογνωσία, γιά μιὰ εἰλικρινέστερη ἀδελφογνωσία, γιά μιὰ ταπεινή Θεογνωσία. Συμπεριφορές πού ἀπαιτοῦν ἀπειλητικά τήν συμμετοχή στό Μυστήριο τῆς Θείας Εὐχαριστίας ἀπέχουν πολύ ἀπό τό πνεῦμα τῆς μετανοίας καί ἀπό τό γνήσιο Ἐκκλησιαστικό φρόνημα, πού θεωρεῖ τήν Θεία Κοινωνία ὡς Δῶρον καί ὄχι ὡς ἀτομικό δικαίωμα.

Είναι βέβαιο ότι ή έφετινή Μεγάλη Έβδομάδα και τό Άγιο Πάσχα είναι πολύ διαφορετικά από τά προηγούμενα. Θά στερηθοῦμε αὐτά πού σέ άλλες συνθήκες τά θεωρούσαμε δεδομένα. Έφέτος θά κάνουμε Πάσχα «ἀπό μακρυνά»... «*θεωροῦντες πού τίθεται*». Όμως ὁ καθένας ἀπό ἑμᾶς, ἄν πραγματικά λαχταρᾷ τήν συνάντησή του μέ τόν Σταυρωθέντα καί Ἀναστάντα Κύριο, νά είναι βέβαιος ὅτι ὁ Χριστός «*έν ἑτέρᾳ μορφῇ*» θά τόν συναντήσει στό δωμάτιό του, στό σπιτικό του, στήν ἀτομική του προσευχή. Τί και ἄν οἱ θύρες είναι κλεισμένες και οἱ μαθητές Του συνηγμένοι στά σπιτικά τους «διά τόν φόβον» τοῦ κορωνοϊοῦ; Ὁ Σταυρωθείς και Ἀναστάς Κύριος Ἰησοῦς θά εισέλθει «*τῶν θυρῶν κεκλεισμένων*» (Ἰωάν. 20,19) γιά νά χαρίσει τήν εἰρήνη Του. Θά προσφέρει τόν Οὐράνιο Ἄρτο τῆς παρουσίας Του και θά κεράσει τά παιδιά Του «*ίχθύος ὅπποῦ μέρος και ἀπό μελισσίου κηρίου*» (Λουκ. 24,42). Ἄς τό κατανοήσουμε καλά! Στήν Ἐκκλησία μας δέν ὑπάρχουν ἀδιέξοδα. Τό Πνεῦμα τό Ἅγιο, τό Ὅποιο τά ἀσθενῆ θεραπεύει και τά ἔλλείποντα ἀναπληροῖ, θά ἀναπληρώσει τήν στέρση τῶν ἡμερῶν και θά πληρώσει τίς καρδιές τῶν μετανοοῦντων πιστῶν μέ τήν παρουσία τοῦ Χριστοῦ.

Τέλος, ἐπιθυμοῦμε νά στρέψουμε τόν λόγο και τήν προσευχή μας και πρὸς ὄλους αὐτούς πού μέ αὐτοθυσία «πολεμοῦν» στήν πρώτη γραμμὴ τοῦ ἰδιότυπου αὐτοῦ πολέμου. Μνημονεύουμε μέ εὐγνωμοσύνη και προσευχομάστε ἐκτενῶς γιά τούς ἰατρούς, τούς ἐρευνητές, τούς νοσηλευτές, τούς μεταφορεῖς και ὄλους τούς ἐργαζομένους στά νοσοκομεῖα μας. Ἐνα εὐχαριστῶ είναι πολύ μικρό μπροστά στήν δική τους αὐτοθυσία. Εὐχαριστοῦμε ἐπίσης τά Σώματα Ἀσφαλείας, ἀλλά και ὄσους ἐργάζονται στόν τομέα τῆς καθαριότητος και τῆς ὑγιεινῆς. Παρακαλοῦμε ἰδιαίτερος τόν Χριστό μας, τήν Ὑπεραγία Θεοτόκο και ὄλους τούς Ἁγίους ὑπέρ τῆς ὑγείας τῶν ἀσθενούντων και ὑπέρ ἀναπαύσεως τῶν κεκοιμημένων. Παραλλήλως, ἐπαναβεβαιώνουμε τήν σταθερή πρόθεση τῆς Ἱερᾶς Συνόδου τῆς Ἐκκλησίας τῆς Ἑλλάδος γιά συνεργασία μέ τήν Ἐντιμο Ἑλληνική Κυβέρνηση ὡς και μέ τούς ἀρμοδίους φορεῖς, μέ σκοπό τήν ἄμεση και ἀποτελεσματική ἀντιμετώπιση τῆς πανδημίας.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Μέσα σέ ὄλη αὐτή τήν ζοφερή ἀτμόσφαιρα τοῦ θανάτου, μέ αἰσιοδοξία διαπιστώνουμε τήν μείωση τῶν κρουσμάτων και τῶν θανάτων στήν χώρα μας. Τοῦτο φυσικά ὀφείλεται στήν ἄμεση λήψη κυβερνητικῶν μέτρων, στήν λαμπρή, ὑπό τόν καθηγητή ἰατρό κ. Σωτήριο Τσιόδρα, ἐπιστημονική ὀμάδα, ὡς και στήν συντριπτική πλειοψηφία τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ πού ὑπήκουσε και συνεχίζει νά ὑπακούει στά μέτρα. Πάνω ὁμως ἀπό ὄλους ὀφείλεται στήν Χάρη και στό Ἔλεος τοῦ Χριστοῦ και στίς πρεσβεῖες τῆς Ὑπεραγίας Θεοτόκου και τῶν Ἁγίων, οἱ Ὅποιοι εἰσακούουν τίς δεήσεις τῶν πιστῶν και φωτίζουν τούς εἰδικούς ἐπιστήμονες και τούς ἰθύνοντες.

Γι' αὐτό παρακαλοῦμε ὄλους· συνεχίστε νά προσεύχεσθε ἐνθέρμως· περικυκλῶστε

τόν θρόνο τοῦ Θεοῦ μέ τίς ἰκεσίες σας καί παραμείνετε στό σπίτι προσευχόμενοι. Διατρανώστε, καί δι' αὐτοῦ τοῦ τρόπου, ὅτι: «μένω στό σπίτι γιατί ἀγαπῶ τόν Θεό, τόν συνάνθρωπο καί τόν ἐαυτό μου. Μένω στό σπίτι, ὄχι μόνος ἀλλά μέ τόν Θεό, τήν Θεοτόκο, τούς Ἁγίους καί ὄλους αὐτούς πού ἀγαπῶ καί μ' ἀγαποῦν, συμμετέχοντας μέ τήν ψυχή μου στίς Ἀκολουθίες τῆς Ἁγίας καί Μεγάλης Ἑβδομάδος. Μένω στό σπίτι καί εἶμαι βέβαιος ὅτι θά δεχθῶ τήν Χάρη τῶν Θείων Λειτουργιῶν πού θά ἱερουρηθοῦν αὐτές τίς Ἁγίες ἡμέρες, καθῶς γνωρίζω καί πιστεύω ὅτι ἡ Θεία Λειτουργία τελεῖται “ὑπέρ τῆς τοῦ κόσμου ζωῆς καί σωτηρίας” καί “ὑπέρ τῶν δι' εὐλόγους αἰτίας ἀπολειφθέντων”. Μένω στό σπίτι καί εἶμαι σίγουρος ὅτι ὁ Χριστός θά ἔλθει στό σπιτικό μου καί θά τό μεταμορφώσει σέ “οἶκο Θεοῦ”. Μέσα σέ αὐτό τόν “οἶκο” θά κάνω Μεγάλη Ἑβδομάδα καί Πάσχα».

Γνωρίζετε ὅλοι, ὅτι αὐτό εἶναι ἓνα προσωρινό μέτρο, γιά ὅσο διάστημα κρατήσῃ ἡ πανδημία. Μόλις αὐτή ὑποχωρήσῃ, οἱ Ἱεροί Ναοί μας θ' ἀνοίξουν καί πάλι στήν κοινή Λατρεία καί ὅλοι μας θά συναχθοῦμε στίς λειτουργικές μας Συνάξεις, γιά νά ἐνωθοῦμε στό Κοινό Ποτήριο τῆς Πίστεως καί τῆς Ζωῆς!

Μέ αὐτές τίς σκέψεις εὐλογοῦμε πατρικῶς ὄλους σας καί εὐχόμεθα ἐγκαρδίως καλή Μεγάλη Ἑβδομάδα καί καλή Ἀνάσταση.

- † Ὁ Ἀθηνῶν ΙΕΡΩΝΥΜΟΣ, Πρόεδρος
- † Ὁ Θεσσαλονίκης Ἄνθιμος
- † Ὁ Παραμυθίας, Φιλατῶν καί Γηρομερίου Τίτος
- † Ὁ Μηθύμνης Χρυσόστομος
- † Ὁ Τριφυλίας καί Ὀλυμπίας Χρυσόστομος
- † Ὁ Μεσσηνίας Χρυσόστομος
- † Ὁ Λευκάδος καί Ἰθάκης Θεόφιλος
- † Ὁ Θηβῶν καί Λεβαδείας Γεώργιος
- † Ὁ Παροναξίας Καλλίνικος
- † Ὁ Φωκίδος Θεόκτιστος
- † Ὁ Νέας Κρήνης καί Καλαμαριάς Ἰουστίνος
- † Ὁ Φιλίππων, Νεαπόλεως καί Θάσου Στέφανος
- † Ὁ Σισανίου καί Σιατίστης Ἀθανάσιος
- Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς
- † Ὁ Ὠρεῶν Φιλόθεος

Ἀκριβές Ἀντίγραφον
Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς

† Ὁ Ὠρεῶν Φιλόθεος

Μήνυμα
τῆς Α. Θ. Παναγιότητος
τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου
κ.κ. Βαρδολομαίου
ἐπί τῇ εἰσόδῳ εἰς τὴν Ἁγίαν καὶ Μεγάλην Ἑβδομάδα
(Σάββατον τοῦ Λαζάρου, 11 Ἀπριλίου 2020)

* * *

Ἀδελφοί καὶ τέκνα ἐν Κυρίῳ,

Μία ἀκόμη Ἁγία καὶ Μεγάλη Τεσσαρακοστή ἔφθασε στό τέλος της. Σήμερα ἐορτάσαμε χαρμόсуна τὴν ἀνάσταση τοῦ ἐπιστηθίου φίλου τοῦ Χριστοῦ Λαζάρου, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὴν προτύπωση τῆς «κοινῆς ἀναστάσεως». Αὔριο θά χαροῦμε τὴν ἐορτὴ τῶν Βαΐων καὶ θά ψάλλουμε τό «Εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου, ὡσαννά ὁ ἐν τοῖς ὑψίστοις».

Εἰσερχόμαστε, λοιπόν, μέ κατάνυξη καὶ ταπείνωση, στὴν Ἁγία καὶ Μεγάλη Ἑβδομάδα, ἔχοντας διατρέξει μία Μεγάλη Τεσσαρακοστή διαφορετικὴ ἀπὸ τίς προηγούμενες. Ἡ πανδημία τοῦ νέου κορωνοϊοῦ ἄλλαξε τὴν καθημερινότητά μας καὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴ μας ζωὴ. Ἐκλείσαν οἱ ναοὶ γιὰ τοὺς πιστοὺς. Ἡ πανίερη γεύση τῆς Θείας Κοινωνίας λείπει ἀπὸ τὰ αἰσθητήριά τους. Δέν βλέπουν τό πρόσωπο τῶν

ΔΙΜΗΝΙΑΙΟ ΧΡΙΣΤΙΑΝΙΚΟ ΦΥΛΛΟ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟ ΠΡΟΝΟΙΑ ΤΟΥ ΠΑΝΑΓΙΩΤΑΤΟΥ
ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
κ.κ. ΑΝΘΙΜΟΥ

- Ἐκδότης: Η ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
- Τυπογραφεῖο: “ΑΠΟΣΤΟΛΙΚΗΣ ΔΙΑΚΟΝΙΑΣ” Ἰασιῶν 1 - ΑΘΗΝΑ
- Ἀπευθύνεσθε: «ΕΥΛΟΓΙΑ» - Ἱερά Μητρόπολη - Βογατσιοῦ 7
T.K. 54622 - Θεσσαλονίκη
- Ἡ «ΕΥΛΟΓΙΑ» διανέμεται δωρεάν.
- Δεκτές αὐτοπροαίρετες δωρεές ἀναγνωστῶν.
- ISSN 2241-6552

Ἄπευθείας μεταδόσεις τῶν ἱερῶν ἀκολουθιῶν
γίνονται ἀπὸ τὴν ἰστοσελίδα
καὶ τό κανάλι τῆς Ἱ. Μ. Θεσσαλονίκης
στό διαδίκτυο www.imth.gr
καὶ www.youtube.com/imthessalonikis

ἀδελφῶν ἐν συνάξει, στεροῦνται τίς κατανυκτικές ἀκολουθίες καί τήν εὐωδία τοῦ θυμιάματος. Σίγουρα προκαλοῦν ὅλα αὐτά μιά αἴσθησι ἀλλοτρίωσις. Μένουμε στό σπίτι μας γιά νά προφυλαχθοῦμε ἀπό τόν φονικό ἴο, ἀλλά ἀπουσιάζουμε ἀπό τόν «οἶκον τοῦ Πατρός», στόν ὁποῖον ὄχι μόνον αἰσθάνονται οἱ Ὁρθόδοξοι «σάν στό σπίτι τους», ἀλλά ὁ ὁποῖος «εἶναι τό σπίτι τους».

Καί ὅμως! Μέ πόνο ψυχῆς ἔπρεπε νά πάρουμε τήν ἀπόφασι παράτασις τῶν μέτρων αὐτῶν καί γιά τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα. Γιά νά προστατευτεῖτε ὅλοι ἀνεξαιρέτως. Τό ράσο τοῦ Πατριάρχου ὄφειλε νά σκεπάσει τίς ζωές σας καί πάλι, ὅπως πολλές φορές στήν ἱστορία τοῦ μαρτυρικοῦ Θρόνου τῆς Κωνσταντινουπόλεως.

Νά εἴσθε βέβαιοι, ἀδελφοί καί τέκνα, ὅτι, ἂν ἐσεῖς πονᾶτε γιά τούς κλειστούς Ναοῦς, ὁ Πατριάρχης σας ὀδυνᾶται καί ὑποφέρει. Ὅμως, σᾶς διαβεβαίω ὅτι δέν γίνονται διαφοροτικά. Στίς κρίσιμες ὥρες τῆς πανδημίας, οἱ ἰατροί καί οἱ εἰδικοί ἐπιστήμονες εἰσηγοῦνται, καί οἱ Κυβερνήσεις λαμβάνουν τά ἀπαραίτητα μέτρα. Καί ἐμεῖς πρέπει νά συμβάλλουμε στήν προστασία τῶν ἀδελφῶν μας. Καί βεβαίως προσευχόμεστε στόν Θεό τῆς ἀγάπης, τόν ἰατρό τῶν ψυχῶν καί τῶν σωμάτων ἡμῶν, νά ἐνισχύσει τούς ἀσθενοῦντας στή δοκιμασία τους, νά βοηθήσει στό δύσκολο ἔργο τῶν ἰατρῶν, τῶν νοσηλευτῶν καί ὄλων ἐκείνων πού ἀγωνίζονται μέ αὐτοθυσία γιά τήν ἀντιμετώπισι τοῦ μεγάλου αὐτοῦ προβλήματος. Ἡ πρωτόγνωρη κρίσι ἀνέδειξε τήν δύναμη καί τήν ἀξία τῆς ἀγάπης καί τῆς ἀλληλεγγύης, πού ὑπερβαίνουν τό ἀνθρώπινο μέτρο καί ἔχουν τή σφαγίδα Θείας δωρεᾶς.

Πρέπει νά κατανοήσουμε καί νά ἀποδεχθοῦμε ὅτι μέ τά μέτρα αὐτά δέν θίγεται ἡ πίστι μας. Δέν μειώνεται διόλου ἡ κεντρική θέση τοῦ Ναοῦ καί τῶν τελουμένων ἐν αὐτῷ στή ζωῆ τῶν πιστῶν. Τά προσωρινά περιοριστικά μέτρα δέν εἶναι ἀποφάσεις κατά τῆς Ἐκκλησίας. Δέν ἀναφέρονται στήν ιδιότητά μας ὡς πιστῶν, ἀλλά ὡς ἀνθρώπων «σάρκα φοροῦντων καί τόν κόσμον οἰκοῦντων».

Συνεχίζουμε, λοιπόν, καί ἐμεῖς τήν ἐφαρμογή τῶν ἐκτάκτων μέτρων μέ συνέπεια. Πάσχα δέν εἶναι στήν Παράδοσή μας μόνον ἡ μία «κλητή καί ἀγία ἡμέρα». Πάσχα εἶναι ὅλη ἡ ζωῆ τῆς Ἐκκλησίας. Ἀνάστασι εἶναι ἡ «δόξα τῆς Ἐκκλησίας» καί «ὁ πλοῦτος τῆς Βασιλείας». Ἡ Ἀνάστασι εἶναι ὀλόκληρη ἡ πίστι, τό ἦθος καί ὁ πολιτισμός τῆς Ὁρθοδοξίας. Πάσχα εἶναι κάθε Θεία Λειτουργία. Ἀνάστασι εἶναι κάθε ταπεινὸ ἐξωκκλήσι, κάθε ἱερός ναός. Οἱ Ἅγιοι καί οἱ Μάρτυρες τῆς πίστεως, οἱ ἱερές εἰκόνες πού προσκυνοῦμε, κάθε πράξι ἀγάπης καί φιλανθρωπίας, ἀναδίδουν τό ἄρωμα τῆς Ἀναστάσεως. Ἡ ζωῆ τῶν πιστῶν εἶναι καθημερινό Πάσχα. Γνωρίζουμε τί σημαίνει Ἀνάστασι, ἐπειδή ξέρουμε τί θά πεῖ Σταυρός. Εἴμαστε ἡ Ἐκκλησία τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Ἀναστάσεως. Ἔχουμε πείρα τοῦ Σταυροῦ καί γεύσι τῆς Ἀναστάσεως καί γι' αὐτό διακηρύσσουμε γεγνηνίαι τῆ φωνῆ: «Ἴδού γάρ ἦλθε διά τοῦ Σταυροῦ χαρά ἐν ὄλω τῷ κόσμῳ».

Ἔτσι, αὐτή τήν Μεγάλη Ἑβδομάδα καί αὐτό τό Πάσχα, ἀγαπητοί Χριστιανοί, ὁ Πατριάρχης σας καί οἱ κληρικοί τοῦ Φαναρίου θά προσευχόμεστε ἐντονώτερα γιά

όλους σας. Ἐδῶ στό μέγα Μοναστήρι τῆς Ὁρθοδοξίας, θά θέσουμε τά ὀνόματά σας μέ ἀγάπη στό Ποτήριο τῆς Ζωῆς. Ἐσεῖς εἶσθε οἱ «δι' εὐλόγους αἰτίας ἀπολειφθέντες», γιά τούς ὁποίους παρακαλοῦμε τόν Κύριο: «Σῶσον, Κύριε, τόν λαόν σου καί εὐλόγησον τήν κληρονομίαν σου». Δέν θά πάρετε τό «Ἅγιον Φῶς» τό Πάσχα σέ λαμπάδες, θά μεταγγισθῇ ὁμως στίς καρδιές σας. Νά ἀνοίξετε τίς καρδιές σας τήν φωταυγῆ Νύκτα τῆς Αναστάσεως καί νά λάμπει σ' αὐτές τό φῶς ἀπό τήν ἀκοίμητη κανδήλα τῆς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας. «Ἀδειάστε» ἐλεύθερα «τόν ἑαυτό σας ἀπό τόν ἑαυτό σας» γιά νά φωτισθῆτε ἀπό τό ἀνέσπερο φῶς τοῦ ἀναστάντος Χριστοῦ. Καί τότε θά γίνετε κι ἐσεῖς «τό φῶς τοῦ κόσμου», ὅπως ἤθελε ὁ Κύριός μας νά εἶναι αὐτοί πού Τόν ἀκολουθοῦν.

Θά περάσει γρήγορα ὁ καιρός, ἀδελφοί καί τέκνα, θά ξεπεραστεῖ ἡ πανδημία, θά ἐπουλωθοῦν σύν Θεῷ οἱ πληγές. Εὐχομαι νά βγοῦμε ὅλοι μας ἀπό τήν κρίση, ἔχοντας ἀνακαλύψει τήν διάσταση τοῦ βάθους τῶν πραγμάτων καί βιώσει τήν «καλήν ἀλλοίωσιν». Ἐχοντας κατανοήσει τή δύναμη τῆς κοινωνίας μέ τόν Θεό, πού εἶναι «ζωή καί φῶς», ἔχοντας ἐκτιμήσει τήν ἀξία τοῦ θείου δώρου τῆς υἰείας καί τῆς ζωῆς, τῆς θυσίας καί τῆς παραίτησης ἀπό τά ἀτομικά δικαιώματα γιά χάρι τῆς ἀγάπης.

Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα ἀρχίζει. Ἴδου ὁ Νυμφίος ἔρχεται. Ἴδου ἀναβαίνομεν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἐνῶ Ἐκεῖνος κατεβαίνει γιά νά σταυρωθῇ. Σήμερα κρεμάται ἐπί ξύλου. Ὑμνοῦμεν Σου Χριστέ τό Σωτήριον πάθος καί δοξάζομεν Σου τήν Ἀνάστασιν. Ἡ ἄκρα ταπείνωση τοῦ Σταυροῦ φέρνει τόν θρίαμβο τοῦ Βασιλέως τῆς δόξης. Καλόν ἀγῶνα, καλή συμπόρευση μέ τόν Χριστό στήν πανσωστική ὁδό τοῦ Σταυροῦ καί τῆς Αναστάσεως. Χρόνια πολλά! Καλή Ἀνάσταση!

Τὴν κοινὴν Ἀνάστασιν πρὸ τοῦ Σοῦ Πάθους πιστούμενος, ἐκ νεκρῶν ἠγειρας τὸν Λάζαρον, Χριστὲ ὁ Θεός· ὄθεν καὶ ἡμεῖς ὡς οἱ παῖδες, τὰ τῆς νίκης σύμβολα φέροντες, σοὶ τῷ Νικητῇ τοῦ θανάτου βοῶμεν· Ὡσαννὰ ἐν τοῖς ὑψίστοις, εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος, ἐν ὀνόματι Κυρίου.

Ἀπολυτίκιον ἑορτῆς ἀγ. Λαζάρου. Ἦχος α΄

ΙΕΡΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΣ
ΧΙΟΥ, ΨΑΡΩΝ & ΟΙΝΟΥΣΣΩΝ

Ο ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ

ΑΓΙΟΝ ΠΑΣΧΑ 2020

Πρός
Τόν Παναγιώτατον Μητροπολίτην
Θεσσαλονίκης κ. Ἄνδριμον
Εἰς Θεσσαλονίκην

Παναγιώτατε Πάτερ καί Δέσποτα

Ἠγέρθη! (Μάρκ. ιστ', 6)

Ὁ Χριστός Ἀνέστη!

Ἠγέρθη! καί ανέλαβε καί τήν λαμπρότητα καί τήν δόξα, ὅλος ὡραιότατος, ὅλος ἠλιόμορφος, ὅλος δεδοξασμένος μέ τήν δόξα Του, τήν ὁποία εἶχε ἀπό τόν Πατέρα «*πρό τοῦ τόν κόσμον εἶναι παρ' Αὐτῶ*» (Ἰωάν. ιζ', 5).

Ἠγέρθη! καί λαμβάνουν τήν δόξαν καί τήν μακαριότητα οἱ τάξεις τῶν Ἁγίων Ἀγγέλων μετέχοντες τῆς φωτοδοσίας τοῦ Χριστοῦ, ὄχι μέ εἰκόνες, ἀλλά μέ τήν πρώτη μετουσία τῆς γνώσεως, τῶν θεουργικῶν φῶτων Του. Διότι, κατά τόν ἅγιον Ἰσαάκ τόν Σύρο, πρό τῆς ἐνσάρκου οἰκονομίας τοῦ Χριστοῦ δέν ἦταν δυνατό στούς ἀγγέλους νά εἰσέλθουν στά ὑψηλότερα μυστήρια τῆς θεότητος (λόγος πδ'), ἀλλά κατά τόν Θεοδώρητον Κύρου «*μετά τήν σάρκωσιν ὤφθη καί τοῖς ἀγγέλοις οὐκ ἐν ὁμοιώματι τῆς δόξης, ἀλλ' ἀληθεῖ καί ζῶντι χρησάμενος ὡς περιβολῇ τῆς σαρκός τῷ καλύμματι*» (λόγος α' κατά Εὐτυχ.).

Ἠγέρθη! καί λαμβάνουν τήν δόξα καί τήν λαμπρότητα καί οἱ ἅγιοι, τούς ὁποίους κάνει νά «*ἐκλάμψωσι ὡς ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ Πατρός Αὐτοῦ*» (Ματθ. ιγ', 43) καί οἱ ὁποῖοι διά μέσου τῆς ἀνθρωπότητος τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ βλέπουν τήν δόξαν τοῦ Θεοῦ, ὅπως ὁ Κύριος εἶπε «*Πάτερ, οὓς δέδωκάς μοι, θέλω ἵνα ὅπου εἰμί ἐγώ κάκεινοι ὧσι μετ' ἐμοῦ, ἵνα θεωρῶσι τήν δόξαν τήν ἐμήν*», γιά νά φανερώσει ἔτσι τήν δόξα πού ἐδόθη στήν ἀνθρωπότητά Του (Ἰωάν. ιζ', 24).

Αὐτή ἡ προσδοκία τῆς ἀπολαύσεως τῆς δόξης, τῆς λαμπρότητος καί τῆς μακαριότητος, πού μᾶς χαρίζει ἡ τριήμερος ἔγερση τοῦ Χριστοῦ μας καί

μᾶς ἐγείρει ἀπὸ τῆ πτώση μας, μᾶς κάνει νά χαιρόμεθα στίς θλίψεις μας, νά πλουτίζουμε στήν πτωχεία μας, νά παρηγορούμεθα στίς ἀσθένειές μας, νά εὐφραινόμεθα στίς δυστυχίες πού μᾶς ἔρχονται.

Τὴν χαρά αὐτῆς τῆς ἀναστάσεως εὐχομαι νά ἐπιδιώξουμε, καί κατὰ τόν ἐφετεινό ἑορτασμό τῆς τριημέρου ἐγέρσεως τοῦ Χριστοῦ μας καί «πάσας τὰς ἡμέρας ἕως τῆς συντελείας τοῦ αἰῶνος» (Ματθ. κη', 20).

μετὰ βαδισαίται νί μαῦ εὐβασιμῶν, διφροειώσεως καὶ ἀγάπης
 ἡ ἐλαχίστη, ἡ ἄρκι ἐρεῖται
 Σοχίας Μάρκου

Τοῦ Πέτρου συνέκδημος, καὶ κοινωνὸς ἱερός, τοῦ Λόγου διάκονος, καὶ ὑποφήτης σοφός, ἐδείχθης Ἀπόστολε· ὅθεν τὸ τοῦ Σωτῆρος, Εὐαγγέλιον δεῖον, Μάρκε διαχαράττεις, ὡς οὐράνιος μύστης· διὸ Εὐαγγελιστὰ σε, πόθω γεραίρομεν.

Ἀπολυτίκιον ἑορτῆς ἁγ. Μάρκου. Ἦχος δ΄.

«ΘΑΝΑΤΩ ΘΑΝΑΤΟΝ ΠΑΤΗΣΑΣ»

Τοῦ Ἀρχιμ. ΒΑΡΝΑΒΑ ΓΙΑΓΚΟΥ,
Καθηγουμένου Ἱ. Μ. Ἀγίας Θεοδώρας Θεσσαλονίκης

Ἡ Μεγάλη Ἑβδομάδα καί τό Πάσχα εἶναι ὁ πυρήνας τῆς πνευματικῆς μας ζωῆς. Ὄταν γευόμαστε τή λατρευτική ἐμπειρία τῆς Μεγάλης Ἑβδομάδας καί τῆς Ἀνάστασης, λαμβάνουμε πείρα τῆς ἀγάπης τοῦ ζῶντος Χριστοῦ μέσα στήν καρδιά μας ἤδη ἀπό αὐτή τή ζωή. Τόν ἀγαποῦμε, διότι πρῶτος Αὐτός μᾶς ἀγάπησε καί μᾶς ἔδωσε τεκμήρια τῆς ἀγάπης Του τά Τίμια Πάθη καί τόν Σταυρό Του.

Φέτος, μέσα στήν ταραχή τῆς πανδημίας, ζοῦμε τή Μεγάλη Ἑβδομάδα καί τήν Ἀνάσταση τοῦ Χριστοῦ μέ ἕνα διαφορετικό τρόπο. Ἐμεῖς μπορεῖ νά παραμένουμε περιορισμένοι στά σπίτια μας, ἀλλά ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ δέν περιορίζεται οὔτε ἀπό τά ἐξωτερικά σχήματα οὔτε ἀπό τά πρόσκαιρα ἐμπόδια.

Ὁ Χριστός ἔρχεται ὡς «Νυμφίος ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτός». Ἔρχεται ὡς Νυμφίος τῆς ψυχῆς μας μέσα στή νύκτα τῶν παθῶν καί τῆς ἄγνοιάς μας, γιά νά συνάψει σχέση αἰώνιας ἀγάπης μαζί μας. Ἐμεῖς δέν τό ἀξίζουμε, ἀλλά Ἐκεῖνος ἔρχεται ἀπό ὑπερβολική ἀγάπη, παραβλέποντας τίς ἀστοχίες μας. Ὁ Νυμφίος τῆς Ἐκκλησίας συγκαταβαίνει, μᾶς ἀποκαταλλάσσει μέ τόν Πατέρα, μᾶς συμφιλιώνει μέ τόν οὐράνιο κόσμο. Μᾶς καλεῖ σέ ἐγρήγορη, σάν τίς πέντε φρόνιμες παρθένες, ἔτοιμες γιά τή συνάντηση μαζί Του, ἐκεῖ «ἐνθα

ἦχος καθαρός ἑορταζόντων». Θέλει οἱ λαμπάδες μας νά παραμένουν ἀναμμένες καί τά δοχεῖα τῶν ψυχῶν μας γεμάτα μέ τό λάδι τῆς ἐλεημοσύνης καί τῆς φιλαδελφείας. Ὁ Κύριος δέν ἦλθε νά διακονηθεῖ, ἀλλά νά μᾶς διακονήσει, ὑποδεικνύοντάς μας «*ὁδόν ἀρίστην τήν ταπεινώσιν*». Ἔσκυψε καί ἔπλυνε τά πόδια τῶν μαθητῶν Του. Μιά πράξη συμβολική συνάμα καί ὑποδειγματική, «*ἵνα ἐπακολουθήσωμεν τοῖς ἴχνεσιν αὐτοῦ*», ὑπηρετώντας καί ἀναπαύοντας τούς ἀδελφούς μας καί ιδιαίτερα τούς πάσχοντες. Σύμφωνα μέ τήν ἀσκητική ρήση, «*ὁ ἀδελφός μας εἶναι ἡ ζωή μας*».

Τή μεγάλη Ἑβδομάδα ὁ Κύριος ἀποκαλύπτεται ὡς εὐάλωτος καί ἀνυπεράσπιστος, «*ραπισθεῖς ὑπέρ γένους ἀνθρώπων καί μὴ ὀργισθεῖς*». Στήν κοινωνία μας, μία κοινωνία σύγχυσης, ἀντιπαλότητας, συγκρούσεων, ἐκμετάλλευσης καί σκληροκαρδίας, ἔρχεται καί ἀντιπροτείνει στή βία τήν ἀταραξία καί τήν εἰρήνη, στήν φλυαρία καί τήν παραπληροφόρηση τή σιωπή καί τήν ἡσυχία, στήν ἀπόγνωση καί τό φόβο τήν ἐλπίδα καί τήν ἐμπιστοσύνη στήν ἀγάπη Του. Εἶναι ὁ ἐλευθερωτής καί ὁ ἱατρός τοῦ σώματος, τῆς ψυχῆς καί τοῦ πνεύματός μας. Μεταστρέφει τή δοκιμασία τῆς πανδημίας σέ εὐλογία καί εὐκαιρία διακονίας τῶν συνανθρώπων μας μέ ταπείνωση, πνεῦμα θυσίας

καί ανιδιοτελοῦς ἀγάπης, παραμερίζοντας ἐντάσεις καί ἔχθρες. Ἡ ἀλληλοκατανόηση καί ἡ ἀλληλεγγύη μέσα στό πνεῦμα τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἐνότητας παραμένει ἡ μόνη ἀποτελεσματική πρόταση, πάντα ἐπίκαιρη καί σωτήρια!

Τά τίμια πάθη καί ὁ σταυρός τοῦ Κυρίου μας ἀποτελοῦν τό κορυφαῖο καί ἀξεπέραστο γεγονός τῆς ἀνθρώπινης ἱστορίας. Ὁ σταυρός, ἀπό σύμβολο αἰσχύνης καί καταδίκης ἔγινε σύμβολο δόξας καί λύτρωσης, ἀρχή καί τέλος τῆς σωτηρίας μας. *«Ἴδού γάρ ἦλθε διά τοῦ Σταυροῦ χαρά ἐν ὄλῳ τῷ κόσμῳ!»*. Ἐνῶ ἡ ψυχὴ πενθεῖ γιά τό πάθος, χαίρεται καί πανηγυρίζει γιά τὴν Ἀνάσταση. Ὁ νέος Ἀδάμ συμφιλίωσε τόν παλαιό Ἀδάμ μέ τόν Πλάστη του. Ὁ Σταυρός ἀνοίξε τίς πύλες τοῦ Παραδείσου γιά τό ἀνθρώπινο γένος. Πρῶτος οἰκήτορας τοῦ παραδείσου ἓνας ληστής! Τί πῖο παράδοξο γεγονός! Κατά τόν ἱερό Χρυσόστομο, *«δέν εἶναι προσβολή τοῦ παραδείσου νά ἔχει ὡς πρῶτο κάτοικο ἓναν πρόωην ληστή, ἀλλά εἶναι μεγάλη τιμὴ νά ἔχει τέτοιον Κύριο, πού μεταποιεῖ τοὺς υἱοὺς τῆς γεένης σέ υἱοὺς τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν»!* Τό μυστήριο τῆς σταυρικῆς θυσίας τοῦ Χριστοῦ ἔκανε τό ληστή νά Τόν ὁμολογήσει Υἱό Θεοῦ, νά τόν ἱκετεύσει μέ τό *«μνήσθητί μου, Κύριε, ἐν τῇ βασιλείᾳ Σου»* καί νά γίνε ἀθημερόν ὁ πρῶτος οἰκιστὴς τοῦ Παραδείσου. Ἐκτοτε κανεὶς μας δέν ἔχει τό δικαίωμα νά ἀπελπίζεται ὅσο ἀμαρτωλὸς κι ἂν εἶναι.

Ἡ ἀπελπισία εἶναι ἡ μεγαλύτερη ἀμαρτία καί βλασφημία, διότι ἀποτελεῖ ἄρνηση τῆς δυνάμεως τοῦ Σταυροῦ.

Ὁ Χριστὸς σταυρώθηκε καί κατέβηκε στόν Ἄδη γιά νά ἀναστήσει τοὺς πάντες. Εἶναι δυνατόν νά μὴ συμπονέσει, νά μὴ συμπαθήσει καί νά μὴν κατέβει στόν προσωπικό μας ἄδη, στὴν κόλασή μας, γιά νά μᾶς ἐλευθερώσει; Καμία ἀμαρτία, καμία δοκιμασία, κανένας πειρασμός δέν μπορεῖ νά μᾶς καταβάλλει. Ἐλπίδα, δύναμη καί καύχημά μας εἶναι ὁ Σταυρὸς τοῦ Χριστοῦ, τό σύμβολο τῆς θυσίας καί τῆς θεϊκῆς ἀγάπης. *«Ἡμεῖς δέ κηρύσσομεν Χριστόν ἐσταυρωμένον, Ἰουδαίοις μὲν σκάνδαλον, Ἑλλήσι δέ μωρίαν, αὐτοῖς δέ τοῖς κλητοῖς, Ἰουδαίοις τε καί Ἑλλήσι, Χριστόν Θεοῦ δύναμιν καί Θεοῦ σοφίαν»* (Α΄ Κορ. 1, 23-24).

Ὁ τάφος τοῦ Χριστοῦ εἶναι πηγὴ ζωῆς! *«Ἀνέστη Χριστὸς καί οὐδεὶς ἐπὶ μνήματος!»*, διακηρύττει στὴν πασχάλινὴ κατήχηση ὁ ἱερός Χρυσόστομος. Παράδοξα γεγονότα πού ὑπερβαίνουν τὴν ἀνθρώπινη λογικὴ, ἀλλὰ ἀποτελοῦν τὴ μόνη ἀλήθεια καί βεβαιότητά μας. Δέν πιστεύουμε στίς δικές μας δυνάμεις οὔτε στὴν ὅποιαδήποτε ἀρετὴ μας. Μᾶς συγκλονίζει καί μᾶς ἀφήνει ἔκθαμβους ἡ σταυρωμένη ἀγάπη καί τό ἀνεξάντλητο ἔλεος τοῦ Κυρίου μας. Σπάξει τίς ἄλυσίδες τῆς σκλαβιάς μας καί μᾶς ἐλευθερώνει. Μεταστρέφει τό πένθος μας καί τὴν κατήφεια σέ χαρά, μιά βαθιὰ καί μόνιμη χαρά πού δέν μπορεῖ νά τὴν κλέψει κανένας κόσμος καί καμία πανδημία. Ἡ σταθερὴ προσήλωσή μας στὴν πρόνοια καί τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ, θά μᾶς βγάλει καί ἀπὸ τίς τωρινές σκληρές δοκιμασίες πῖο ὄριμους, πῖο συνετοὺς καί πῖο σοφοὺς.

Ὁ θάνατος, ὡς ἀπουσία τῆς ἀγά-

πης, νικήθηκε μέ τό θάνατο τοῦ Χριστοῦ πού εἶναι ἡ μέγιστη ἀπόδειξη τῆς ἀγάπης Του. «Χριστός ἀνέστη ἐκ νεκρῶν, θανάτῳ θάνατον πατήσας!»). Ὁ θάνατος νεκρώθηκε καί ἀνέτειλε ἡ ζωή. Μετά ἀπό κάθε πειρασμό καί δοκιμασία ἀκολουθεῖ ἡ ἀνάσταση. Πίσω ἀπό κάθε εὐχάριστο ἢ δυσάρεστο γεγονός κρύβεται ἡ μυστική παρουσία τοῦ Θεοῦ. Ἡ πανδημία μᾶς ἔδωσε τήν εὐκαιρία νά μείνουμε στά σπίτια μας, νά ἡσυχάσουμε καί νά ἔλθουμε σέ οὐσιαστικότερη ἐπαφή μέ τήν καρδιά μας. Εἶχαμε στή διάθεσή μας ἄρκετό χρόνο γιά νά ἐξετάσουμε τήν πορεία τῆς ζωῆς μας, νά ἀφουγκραστοῦμε τήν καρδιά μας καί νά ἀποφασίσουμε ἐάν θέλουμε νά ἀφοσιωθοῦμε ὀλοκληρωτικά στόν

ἀναστημένο Χριστό. Ἡ μυστική, καρδιακή ἐμπειρία τῆς Ἀνάστασής Του, μᾶς δίνει τή δύναμη καί τό θάρρος νά γίνουμε φορεῖς καί ἄγγελοι τῆς ἀνάστασης στους συνανθρώπους μας, σέ ὅσους ζοῦν στήν ἀγωνία καί τό φόβο τῆς ἀσθένειας καί τοῦ θανάτου. Τά ἐξωτερικά ἐμπόδια δέν μποροῦν νά μᾶς στερήσουν τή γεύση καί τό πανηγύρι τῆς Ἀνάστασης τοῦ Κυρίου, ὅταν ἡ ψυχή μας εἶναι «γῆ ἀγαθή», καλλιεργημένη μέ τό ἄροτρο τῆς μετανοίας, δεκτική τῆς χάριτος τοῦ Θεοῦ. Κατά τόν ἱερό Χρυσόστομο, ἀφότου «ἀνέστη Χριστός», «ζωή πολιτεύεται». Ὁ ἴδιος ὁ Κύριος μᾶς διαβεβαίωσε: «ἐγώ εἰμι ἡ ἀνάστασις καί ἡ ζωή» (Ἰωάν. 11,25), μιά ζωή πού δέν γνωρίζει θάνατο!

Ἀναστάσεως ἡμέρα, λαμπρυνθῶμεν λαοί. Πάσχα Κυρίου Πάσχα· ἐκ γὰρ θανάτου πρὸς ζωὴν, καὶ ἐκ γῆς πρὸς οὐρανὸν Χριστός ὁ Θεός, ἡμᾶς διεδίδαξεν, ἐπινίκιον ἄδοντας.

Κανὼν Ἀναστάσεως. Ποίημα Ἰωάννου Δαμασκηνοῦ

ῥΗχος α΄. Ὡδὴ α΄.

Ἡ ὁμοφυγία τῶν Ἑλλήνων στόν ἀκριτικό Ἔβρο

Τοῦ Ἀρχιμ. ΑΝΤΩΝΙΟΥ ΠΑΚΑΛΙΔΟΥ,
Προϊσταμένου Ἱ. Ν. Αγ. Σπυριδῶνος Τριανδρίας

Μελετώντας τήν ἱστορία τῆς Πατρίδος μας, σέ σχέση μέ τήν ἐξ ἀνατολῶν γείτονα χώρα, παρατηροῦμε πῶς ἐδῶ καί ἑκατό χρόνια τῆς νεωτέρας ἱστορίας τῆς χώρας μας, πάντα ὑπάρχουν καί ὑποβόσκουν προβλήματα καί πολλές φορές ἐμπόλεμη κατάσταση, γιά τήν εἰρηνική συνύπαρξη καί τήν καλή γειτονία τῶν δύο λαῶν Ἑλλάδος καί Τουρκίας. Οἱ διαθέσεις ἐπιδειξέως δυνάμεως πρός ἐμᾶς ἀπό μέρους τῆς Τουρκίας καθημερινά γίνονται ἐντονώτατες, ἀλλά χάριν στήν ψυχραιμῆ καί ἄμεση ἀντιμετώπιση τῆς Στρατιωτικῆς ἡγεσίας καί Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως ἀντιμετωπίζονται εἰρηνικά ἐπ' ἀγαθῶ καί τῶν δύο λαῶν. Εἶναι γνωστό διεθνῶς, ὅτι σέ δημερές ἐπίπεδο μέ ἐγγυήτριες καί ἄλλες μεγάλες χώρες, ὑπεγράφη καί ἐνεκρίθη ἡ διεθνῆς συνθήκη τῆς Λοζάνης, μέ τήν ὁποία ὀριοθετήθηκαν οἱ σχέσεις τῶν δύο χωρῶν, τά σύνορά μας, καί τά δικαιώματα τῶν μειονοτήτων.

Ὅμως παρατηροῦμε, πῶς μετά τήν ἐπικύρωση καί ὑπογραφή τῆς συνθήκης, ἐκ μέρους τῆς γείτονος χώρας, παρατηρεῖται μία ἐπεκτατική προκλητική πολλές φορές συμπεριφορά, σχεδιαζομένη σέ μία συνεχή προκλητική μονόπλευρη ἐπιθετικότητα, ἀκόμη καί τήν ἀκύρωση ἢ ἐπανεξέταση ἄρθρων καί κανόνων τῆς σχετικῆς συμβάσεως ὑπέρ τῶν συμφερόντων τῆς Τουρκίας.

Ἡ Ἑλλάς ἱστορικά ἀποδεικνύεται ὅτι εἶναι λαός φιλειρηνικός, πού σέβεται

τούς ἄλλους λαούς μαζί μέ τίς ἱστορικές τους καταβολές. Ἄλλωστε τό Ἑλληνικό Ἔθνος εἶναι ἐκεῖνο πού σέ ὅλους τούς λαούς καί δῆ τούς Εὐρωπαϊκούς ἔδωσε τά φῶτα τοῦ πολιτισμοῦ καί γενικῶς θά ἔλεγα σχεδόν σέ ὁλόκληρο τόν κόσμο. Εἶναι γνωστό τοῖς πᾶσι, ὅτι ὁ Μέγας τῶν Ἑλλήνων Ἀλέξανδρος ὁ Μακεδόνας, ἔφτασε μέχρι τήν Αἴγυπτο μεταφέροντας τό ἀξιόλογο Ἑλληνικό πνεῦμα καί πολιτισμό.

Μετά τήν πτώση τῆς χιλιόχρονης Χριστιανικῆς Βυζαντινῆς Αὐτοκρατορίας τό 1453, οἱ Ἕλληνες βιώσαμε τά 400 χρόνια σκλαβομένης Πατρίδος μέχρι τήν Ἐλευθερία μας τό 1821, κάτω ἀπό τήν ὑποδούλωση τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας καί 500 περίπου χρόνια ἕως τό 1912 στήν Μακεδονία, ὅπου διατηρήσαμε τήν ταυτότητά μας, κάτω ἀπό τήν εὐλογία τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, τήν κανδήλα, τό κερί καί τό πρόσφορο. Διατηρήσαμε τό ὁμόγλωσσον, ὁμόθρησκον καί ὁμοεθνές, τά ἦθη καί τά ἔθιμα τοῦ λαοῦ μας. Ἡ ἐξ ἀνατολῶν γειτονική μας χώρα εἶναι ἐκεῖνη πού σφαγίασε, ξερίζωσε καί ἐκδίωξε τούς Ἑλληνικούς πληθυσμούς ἀπό τίς προγονικές ἀπό αἰῶνων περιοχές τοῦ Πόντου καί τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐπί Κεμάλ Ἄττατούρκ τό 1911, 1918 ἕως 1922. Τό ἴδιο ἔθνος τῶν νεοτούρκων παραβίασε κανόνες τῆς Διεθνoῦς Συνθήκης τῆς Λοζάνης καί ἐκφόβισε, ἐκδίωξε καί ἀπέλασε τό μεγαλύτερο πλῆθος τῆς μειονότητος τοῦ

Χριστιανικού Ρωμέικου πληθυσμού της Κωνσταντινουπόλεως και τῶν νήσων Ἰμβρου καὶ Τενέδου τὸν Σεπτέμβριο τοῦ 1955 (τά λεγόμενα Σεπτεμβριανά), ὅπως καὶ μετέπειτα τὴν ὀλοκλήρωσε σχεδὸν ἐντελῶς τὸ 1962, 1964.

Τὴν στιγμή αὐτὴ κατὰ τὴν ὁποία οἱ μεγάλες δυνάμεις κόπτονται γιὰ δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη στοὺς λαοὺς, ἡ μοναδικὴ πρωτεύουσα στὸν Κόσμο, ἡ Λευκωσία τῆς Κύπρου, γενέτειρα τοῦ Ἁγίου Σπυριδῶνος, ἐνὸς Εὐρωπαϊκοῦ Κράτους πού τὰ σύνορά του εἶναι σύνορα τῆς Εὐρώπης, εἶναι διχοτομημένη μὲ ἤδη καταπατημένο σχεδὸν τὸ μισό νησί ἀπὸ τὸ Τουρκικὸ ψευδοκράτος μὲ τὴν προστασία τοῦ Τουρκικῆς κυβερνήσεως καὶ τὴν παρουσία ἐποίκων μεταφερθέντων στὸ νησί ἀπὸ τὰ βάρη τῆς Ἀσίας. Ἀκόμη ἤχουν τὰ διαγγέλματα τοῦ πρώην πρωθυπουργοῦ τῆς Τουρκικῆς Δημοκρατίας, ἀπὸ τὸ 1985, τοῦ Τουρκοῦτ Ὀζάλ, ὅταν διεκήρυττε, ὅτι, δὲν χρειάζεται νὰ κάνω πόλεμο μὲ ὅπλα μὲ τὴν Ἑλλάδα. Ἐάν στείλω ἓνα ἀνάλογο πληθυσμὸ λαθρομεταναστῶν τοὺς ἔχω ἀλλοιώσει καὶ κυριεύσει.

Ἡ Πατρίδα μας, ἀπὸ τὴν πρώτη μέρα τοῦ πολέμου στὴν Συρία, ἀλλὰ καὶ ἄλλοτε σὲ παρόμοιες περιπτώσεις, γιὰ ἄλλες χῶρες, ἔδειξε ἔμπρακτα τὴν ἀλληλεγγύη καὶ τὴν συμπαράστασή της. Δέχθηκε τοὺς μετανάστες πολέμου ἀπὸ τὴν Συρία. Παράλληλα πέρασαν τὰ σύνορά μας καὶ παράνομοι ἀπὸ ἄλλες χῶρες πού δὲν εἶχαν τὸ δικαίωμα. Τοὺς δεχθήκαμε, τοὺς σεβαστήκαμε καὶ τοὺς συμπονέσαμε. Δεῖξαμε τὸ ἑλληνικὸ φιλότιμο καὶ τὴν ἔμπρακτη φιλοξενία μας ὡς λαός. Ἀνοιξαμε ὡς Χριστιανοὶ τίς ἀγκαλιές μας βλέποντάς τους ὡς εἰκόνες Θεοῦ. Προσφορά στὸν πλησίον. Ὅμως, τὸ

ἑρώτημα εἶναι, πόσους μπορεῖ νὰ δεχθεῖ ἓνα μικρὸ Κράτος ὅπως ἡ Ἑλλάδα; Τὴν ὥρα μάλιστα πού οἱ Εὐρωπαϊκὲς χῶρες, οἱ ὁποῖες στεντορία τὴν φωνή, ὀμιλοῦν περὶ ἀλληλεγγύης καὶ συμπαραστάσεως, τώρα ἐκλείσαν τὰ σύνορά τους;

Τὸ τελευταῖο ὅμως γεγονὸς ἀπὸ πλευρᾶς πάλι τῆς Τουρκίας ἦταν ἀφορμὴ νὰ ξεχειλίσει τὸ ποτήρι τῆς ὑπομονῆς μας. Συσσώρευσε ἡ Τουρκικὴ κυβέρνησι μετανάστες κάθε προελεύσεως, καὶ ὅπως λέγεται καὶ ὅπως ἀνέφεραν ἀκόμη καὶ μὲ εἰκόνα στά ΜΜΕ διαπιστώσαμε, ὅτι ἦταν ἔτοιμοι νὰ παραβιάσουν τὰ σύνορά μας, ἄνθρωποι τοῦ ὑποκόσμου, βαρυποινῆτες ἢ καὶ πράκτορες ὅπως λέγεται, πού ὕβριζαν τὴν Ἑλλάδα, μὲ μοναδικὸ ἐντονώτατο αἴτημά τους, νὰ παραβιάσουν τὴν Ἐθνικὴ μας συνοριογραμμὴ τοῦ νομοῦ Ἐβρου καὶ παράνομα νὰ εἰσέλθουν στὴν ἐνδοχώρα.

Σὲ αὐτὴ τὴν δύσκολη στιγμή γιὰ τὴν Πατρίδα μας, οἱ Ἕλληνες ἐνήργησαν ἀστραπιαῖα. Πολιτειακὴ, Πολιτικὴ ἡγεσία, Στρατός, Ἐκκλησία καὶ ἀπλοί πολίτες ἀπὸ κάθε γωνιά τῆς Πατρίδος μας, τρέξανε ὅλοι νὰ συμπαρασταθοῦν ὥστε νὰ διασφαλιστοῦν τὰ ἐθνικά μας σύνορα. Οἱ γυναῖκες τοῦ Ἐβρου, ἄξιες ἐπαίνου, ὅπως καὶ οἱ γυναῖκες τῆς Πίνδου, ἐτοίμαζαν τὰ ἀναγκαῖα, ὅ,τι ἦταν δυνατόν, ἐξ ἰδίων πόρων, γιὰ τὸ στρατό, τὴν ἀστυνομία καὶ τοὺς ἐθελοντάς. Ὅλοι μαζί φώναζαν, ἀδελφια Ἕλληνες, παραβιάζεται ἡ ἐθνικὴ μας κυριαρχία μὲ ἀνεξέλεγκτες καὶ μὲ ἀπρόβλεπτες διαστάσεις. Στὸ σημεῖο ἐπιτέλους προσέτρεξε καὶ ἡ Εὐρώπη, ἀφοῦ τὰ Ἑλληνικά σύνορα εἶναι καὶ σύνορα τῆς ἐνωμένης Εὐρώπης.

Οἱ Ἕλληνες ἐνωμένοι πάντοτε βγαίνουν νικητὲς ἀπὸ τοὺς ἀγῶνες. Ἄλλωστε

αυτό μαρτυρεί περίτρανα και η ιστορία μας. Στόν Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο, ο Πρωθυπουργός τῆς Ἀγγλίας ἀνεφώνησε ἐκστατικός: Ἀπό τήν στιγμή αὐτή δέν λέμε, ὅτι οἱ Ἕλληνες πολεμοῦν σάν ἥρωες, ἀλλά ὅτι οἱ ἥρωες πολεμοῦν σάν τούς Ἕλληνες.

Εἶναι γεγονός, ὅτι εἴμαστε καί πασχίζουμε γιά τήν εἰρήνη ὡς λαός. Ἀπό ἀρχαιοτάτων ἐτῶν ξεχωρίζουμε γιά τόν μεγάλο καί ἀνεπανάληπτο Πολιτισμό μας. Οἱ Ἕλληνες σεβόμαστε τά ἦθη, τά ἔθιμα καί τίς παραδόσεις μας. Ὅπως σεβόμαστε καί εφαρμόζουμε τίς διεθνεῖς συνθήκες καί τούς κανόνες. Διατηροῦμε ὁμως ὡς κόρη ὀφθαλμοῦ, ὅ,τι κληρονομήσαμε καί δέν τά διαπραγματευόμαστε, ὅ,τι ἔχει σχέση μέ τήν ἐθνική μας ἀκεραιότητα καί δὴ τῶν συνόρων. Ἀπό τόν Ἑβρο μέχρι τό Καστελόριζο καί ἀπό τήν Κέρκυρα μέχρι καί τήν Κρήτη. Μπορεῖ ἐσωτερικῶς νά ἔχουμε τίς διαφωνίες μας καί τούς διαξιφισμούς μας, ὅταν ὁμως ἀντιληφθοῦμε ὅτι παραβιάζονται τά δικαιώματα τῆς Πατρίδος μας, γινόμαστε μιά γροθιά, προκειμένου νά τήν ὑπερασπιστοῦμε. Αὐτό ἀπέδειξε καί τώρα ὁ ἀγῶνας ὑπερασπίσεως τῶν συνόρων μας στόν ἀκριτικό Ἑβρο, ὅταν χτύπησε ἡ καμπάνα τοῦ κινδύνου καί ἡ γείτονα χώρα ἐργαλειοποίησε τούς λαθρομετανάστες εἰς βάρος τῆς ἐθνικῆς ἀσφαλείας καί τιμῆς τῆς χώρας μας. Αὐτό προσπαθοῦμε καί κάνουμε καί στά νησιά μας.

Κλείνοντας αὐτό τό μικρό μου ἄρθρο γιά τόν ἡρωϊκό μας Ἑβρο, ἐκεῖ πού ὁ Παναγιώτατος Μητροπολίτης μας κ.κ. Ἄνθιμος, ἀνάλωσε, ὡς Μητροπολίτης Ἀλεξανδρουπόλεως, τά καλύτερα καί νεώτερα χρόνια τῆς ζωῆς του, ἀφήνο-

ντας τήν Ἀθήνα καί τίς ἀνέσεις πού τοῦ παρεῖχε καί πρόθυμος πῆγε νά διακονήσει τόν ἀκριτικό Ἑβρο, ἐμψυχώνοντας πατριωτικά καί στηρίζοντας πνευματικά καί κοινωνικά ἐπί 30 συναπτά ἔτη τήν ἀκριτική Ἀλεξανδρούπολη καί τίς γύρω περιοχές, χωριά καί πόλεις τοῦ Ἑβρου. Ἐτσι αὐτό τό παράδειγμα ἀκολούθησαν καί οἱ σημερινοί Ἱεράρχες τῆς Θράκης, στό ἐθνικό κάλεσμα τῆς Στρατιωτικῆς καί πολιτειακῆς ἡγεσίας τῆς χώρας μας, καί ἀπό τήν πρώτη στιγμή ἦταν στά σύνορα, νά συμβάλουν ἠθικά, πνευματικά καί οἰκονομικά στόν ἀγῶνα.

Ἐχοντας δέ ὑπ' ὄψιν, ὄλων τῶν ἀδελφῶν Ἑλλήνων, ὅτι ἤδη σιγά σιγά, ἐτοιμαζόμαστε γιά τήν διοργάνωση τοῦ ἑορτασμοῦ τῶν 200 χρόνων ἀπό τήν μεγαλυτέρα ἑορτή τοῦ νεωτέρου Ἑλληνικοῦ Κράτους, διότι εἶναι γνωστό, ὅτι Ἑθνος προϋπήρχαμε καί πρό Χριστοῦ, ἀλλά νέο Κράτος γίναμε μετά τήν ἀνεξαρτησία μας ἀπό τόν ἀγῶνα τοῦ 1821, καί ἐπειδή πρέπει πρωτίστως νά μὴν ξεχνᾶμε καί μάλιστα νά διακατεχόμαστε ἀπό τό πατριωτικό πνεῦμα τῶν ἀγωνιστῶν τοῦ '21, κάτω ἀπό τά ἱερά καί ὅσια τοῦ Γένους μας καθὼς καί τά ἱερά μας σύμβολα τόν Τίμιο Σταυρό καί τήν Σημαία.

Πρέπει νά ἀναγνωρίζουμε καί νά σεβαστοῦμε τήν συμβολή καί τήν ἐμπρακτική συμπαράσταση τῆς Ἐκκλησίας μας στόν ἀγῶνα γιά τήν Ἐλευθερία μας. Θέλω ὡς ἐπίλογο, νά δανειστῶ τά λόγια τοῦ ἐθνικοῦ μας ποιητῆ Κωστῆ Παλαμᾶ, ὡς προοίμιο τῶν ἑορτασμῶν πού θά ἀκολουθήσουν γιά τό 2021.

*«Ἐνα λόγο μονάχα θά σᾶς πῶ,
Δέν ἔχω ἄλλον κανένα.*

Μεθῶστε μέ τ' ἀθάνατο κρασί τοῦ '21».

Η ΕΠΕΤΕΙΟΣ ΤΟΥ 1821 ΝΑ ΜΑΣ ΕΝΩΣΕΙ, ΝΑ ΜΗΝ ΔΙΧΑΣΕΙ!

Του ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΧΟΛΕΒΑ,
Πολιτικού Ἐπιστήμονος

Ἡ ἐπέτειος τῶν 200 ἐτῶν ἀπὸ τῆ Μεγάλης Ἑλληνικῆ Ἐπανάστασι προέπει νά ἀποτελέσει μία μεγάλη εὐκαιρία γιά ἐθνική ἐνότητα. Δέν πρόκειται νά προκύψει κανένα ὄφελος ἂν διχασθοῦμε μεταξύ μας μέ βάση ἀμφιλεγόμενες ἐρμηνεῖες τῶν γεγονότων καί μέ τήν προσπάθεια ὀρισμένων νά ἀμαυρώσουν τούς ἥρωες καί τούς πρωταγωνιστές. Ἐάν συνεχισθεῖ αὐτή ἡ ἀτυχῆς ἀπόπειρα μειώσεως τῆς προσωπικότητος τοῦ Καποδίστρια, τοῦ Μακρυγιάννη, τοῦ Κολοκοτρώνη κ.ἄ ποιός θά βγεῖ κερδισμένος; Πάντως ὄχι ἡ Ἑλλάς. Καί ὁ μέγας χαμένος θά εἶναι ἡ νεολαία μας, ἡ ὁποία διψᾷ γιά πρότυπα καί γιά μηνύματα ἐθνικῆς αὐτοπεποίθησις.

Εἶναι γνωστό ὅτι τίς Ἐπαναστάσεις δέν τίς κάνουν ἅγιοι καί ἀναμάρτητοι. Ὅλοι οἱ πρωτεργάτες τοῦ Ἀγῶνος, κληρικοί, λαϊκοί, ὄπλαρχηγοί, πρόκριτοι, ναυτικοί, διανοούμενοι, εἶχαν ἐλαττώματα. Οἱ ἐγωισμοί καί οἱ τοπικισμοί ὀδήγησαν σέ δύο ἐμφυλίους πολέμους στή διάρκεια τῆς Ἐπαναστάσεως. Καλό εἶναι νά θυμόμαστε τήν ποιητική προτροπή τοῦ Διονυσίου Σολωμοῦ νά ἀποφεύγουμε τή διχόνοια «*πού βαστάει ἓνα σκῆπτρο ἢ δολερή*». Νά μαθαίνουμε ἀπό τά λάθη τῶν προγόνων μας γιά νά μὴν τά ἐπαναλάβουμε.

Ἐκεῖνο πού ἀξίζει περισσότερο εἶναι νά δοῦμε αὐτά πού τούς ἔνωσαν, ὄχι αὐτά πού τούς χώριζαν. Naί, παρὰ

τίς ἐπὶ μέρους διαφωνίες τους ὅλοι αὐτοί οἱ ἄνθρωποι μέ τίς διαφορετικές μορφωτικές καί κοινωνικές καταβολές συνέπιπταν σέ δύο σημεῖα. Πρῶτον, ὅτι οἱ Ἕλληνες τοῦ 1821 συνέχιζαν τούς ἀγῶνες τοῦ διαχρονικοῦ Ἑλληνισμοῦ ἀπὸ τήν ἀρχαιότητα μέχρι τά νεότερα χρόνια. Καί δεύτερον, ὅτι ἀγωνίζονταν γιά μία Ἑλλάδα Ὁρθόδοξη Χριστιανική καί ἐλεύθερη, ὑπὸ τήν εὐλογία τῶν ἱερωμένων.

Τά δύο αὐτά στοιχεῖα, Ἑλληνική Διάρκεια καί Ὁρθόδοξη Πίστη καί Παράδοση, συνένωναν καί συγκλόνιζαν τούς Ἕλληνες τοῦ 1821. Γιά αὐτά τά ἰδανικά μπόρεσαν –ὅσο μπόρεσαν– νά ξεπεράσουν ἀδυναμίες, ἐλαττώματα καί διαφωνίες καί νά ἐπιτύχουν σημαντικές πολεμικές νίκες, οἱ ὁποῖες ἐντυπωσίασαν τίς Μεγάλες Δυνάμεις. Τό Ναυαρίνο τοῦ 1827 δέν εἶναι ἀπόρροια τῆς καλοσύνης τῶν Ἀγγλων, Γάλλων καί Ρώσων. Εἶναι συνέπεια τῶν ἐπιτυχιῶν τῶν Ἑλλήνων κατὰ τά δύο πρῶτα ἔτη τῆς Ἐπαναστάσεως.

Αὐτά τά δύο στοιχεῖα τῆς κοινῆς ιδεολογίας ὅλων τῶν ἐπαναστατῶν ἀξίζει νά μεταδώσουμε στά παιδιά μας. Ἀπό αὐτά νά ξεκινήσουμε γιά νά δοῦμε μέ αἰσιοδοξία τό μέλλον τῆς Ἑλλάδος. Νά θυμηθοῦμε ὅτι ὁ Μακρυγιάννης ἔβλεπε σπασμένους ἀρχαίους κίονες καί ἔλεγε: «*Γι' αὐτά πολεμήσαμε!*» Ὅτι ὁ Κωνσταντῖνος Σάθας βρῆκε σέ ἐφη-

μερίδα τῆς Τεργέστης τὴν προκήρυξη τοῦ Σαλώνων Ἡσαΐα καὶ τοῦ Ἀθανασίου Διάκου, οἱ ὁποῖοι τόνιζαν ὅτι πολεμοῦν γιὰ τὸν Χριστό καὶ γιὰ τὸν ἀρχαῖο Λεωνίδα!

Νά διδάξουμε στοὺς νέους ὅτι ὅλα

τά Συντάγματα τῶν Συνελεύσεων τοῦ Ἀγῶνος ἀρχίζουν μετὰ τὴν ἐπίκληση τῆς Ἁγίας Τριάδος. Ἄς ἀντλήσουμε δύναμη καὶ ὁμοψυχία ἀπὸ τὸ ἐλληνορθόδοξο 1821!

Κ.Χ. 13.5.2020

Σήμερον τῆς σωτηρίας ἡμῶν τὸ Κεφάλαιον, καὶ τοῦ ἀπ' αἰῶνος Μυστηρίου ἢ φανέρωσις· ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Υἱὸς τῆς Παρθένου γίνεται, καὶ Γαβριὴλ τὴν χάριν εὐαγγελίζεται. Διὸ καὶ ἡμεῖς σὺν αὐτῷ τῇ Θεοτόκῳ βοήσωμεν· Χαῖρε Κεχαριτωμένη ὁ Κύριος μετὰ σοῦ.

Ἀπολυτίκιον ἑορτῆς Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου. Ἦχος δ΄.

*Ὁ Παναγιώτατος κ. Ἀνθίμος κηρύττων τόν θεῖο λόγο
κατά τήν Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας στόν Ἱ.Ν. Ἀγ. Δημητρίου -
Πολιούχου Θεσσαλονίκης (08.03.2020).*

*Στιγμιότυπο ἀπό τήν ἀπόλυση τῆς Θείας Λειτουργίας
κατά τήν Κυριακή τῆς Ὁρθοδοξίας (08.03.2020)*

Πανηγυρικός Αρχιερατικός Έσπερινός επί τῇ μνήμῃ τοῦ Ἁγ. Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ χοροστατοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λαγκαδᾶ, Λητῆς καί Ρεντίνης κ. Ἰωάννου (14.03.2020).

Ἀρχιερατικὴ Θεία Λειτουργία ἱεουργοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Λαγκαδᾶ, Λητῆς καί Ρεντίνης κ. Ἰωάννου γιὰ τὴν ἑορτὴ τοῦ Ἁγ. Γρηγορίου τοῦ Παλαμᾶ (15.03.2020).